

1876

2021

Helsingin Suomalaisen Klubin

KLUBILEHTI

**Uusi olohuone ja kirjasto kutsuvat veljiä
viihtymään Klubilla**

3 / 2021

Studio:Dent
www.studiodent.fi

“Nää on just
sellaiset kun
halusin...”

Kauniit, kestävät ja huolettomat koko-
keraamiset hampaat 20v. kokemuksella
SAMI SAVOLAINEN, HLL

019 433 330, info@studiodent.fi, IG: @drsamisavolainen
Uudenmaankatu 1 A 2 krs. 05800 Hyvinkää

Sisältö

Pääkirjoitus – Valon pisaroita	5
Raikas ilma kiertää Klubilla	6
Klubilla tapahtuu	8
Marko Koskinen on Klubin uusi ravintolajohtaja	9
Konservatismi elää vaikka ahneus valtaa maailmaa	10
Myöntäväisyysmies – Senaattori Waldemar Eneberg vanhasuomalaisena poliitikkona	14
Muistikuviani Eero Saarenheimosta	18
Mikko Pohtolan perinnöstä tuli Suomalaisen Klubin tunnetuin perinne	22
Sanansa mittainen mies on poissa	24
Tähdenvälejä Klubin historiasta	26
Miten uuden hävittäjän valinta tehdään?	32
Ihmiskauppa Suomessa	38
Eero Sinikannel – pitkän tien kulkija	42
Soivia luontokuvia	46
Iltanuotistolla on hilpeä musiikkielämän muistelmateos	50
Urheilu kytkeytyy osaksi yhteiskunnan kehitystä	52
Tapio Korjus perehdytti huippu-urheilun saloihin	56
Miehen hormonit – siunaus vai kirous?	58
In memoriam – Yrjö Larmola	62
Kolumni – Sivistyksen vartija	63

JULKAISIJA
Helsingin Suomalainen Klubi ry
Kansakoulukuja 3, 00100 Helsinki

TOIMITUS
Heikki Hakala, päätoimittaja
040 771 0077
heikki.hakala@klubi.fi

ULKOASU
Katariina Pakarinen
0500 350 145
pakarinen.katariina@gmail.com

PAINO
PunaMusta Oy
Esko Aaltosen katu 2
30100 Forssa

ILMOITUKSET
Kristian Miettinen
0400 225 855
aurinia@kolumbus.fi

KLUBIMESTARIT
09-586 8830

**TOIMINNANJOHTAJA
JA SIHTEERI**
09-5868 8366
www.klubi.fi

KANNEN KUVA
Esa Malm

Vuokraus onnistuu
meillä kätevästi.
Myös etänä!

Voit vuokrata itsellesi asunnon ilman ruuhkaisia esittelyjä.

www.asuntohakemus.fi

Jos tarvitset sijoitusasuntoosi uuden vuokralaisen,
anna meidän hoitaa asia kuntoon puolestasi.

www.vuokraturva.fi

p. 010 2327 300

VUOKRATURVA **MYYN TITURVA**

Vuokraturva on luotettavin, tunnetuin ja maineeltaan paras vuokravälittäjä.

Lähde: Taloustutkimus Oy 2020

Helsinki – Uusimaa – Turku – Tampere – Lahti – Oulu

Pääkirjoitus

Valon pisaroita

Juhlavuosi on ollut arjen juhlaa. Rajoitukset ovat vähentäneet ja lopulta sulkiivat toimintaamme keväällä. Syksyn alettua on valon pisaroista saatu taas nauttia. Etäkokoustaminen ja tilaisuuksien peruuttaminen viime vuonna ja alkuvuonna eivät ole olleet omiaan kannustamaan uusien toteutusten aikaansaamista. Meille on näin kertynyt paljon hyviä suunnitelmia, ehdotuksia ja ajatuksia toimintamme kehittämiseksi.

Entistä avoimemman jäsenviestinnän toteuttamisessa olemme edenneet. Viestien sisältö kertoo myös patoutuneesta toteuttamisvajasta, mikä on seurausta etätoiminnasta. Syksyn toiminnan käynnistyttyä aktiivisena, tavoitteemme on aloittaa Klubin tulevaisuutta rakentavien hankkeiden toteuttaminen. On ollut ilo nähdä, kuinka pitkän tauon jälkeen jäsenet ovat palanneet harrastustensa pariin.

Nuorten saaminen Klubin johtotehtäviin on ollut yksi kehityshankkeemme. Se hanke jatkuu. Viime syyskokouksen valinnat johtokuntaan ja uudet jäsenet toimikunnissa ovat toteuttaneet tätä tavoitetta. Se toivottavasti jatkuu ja näin saamme nuorempaa sukupolvea viemään kehitystä eteenpäin.

Jäsenhankinta on edelleen yksi prioriteettejämme. Klubin tunnettuus ei ole niin hyvä kuin uskomme. Eteemme tulee toistuvasti tiedonpuutetta olemassaolostamme ja tarkoituksestamme. Tuleva esittelyvideo ja sen oikea käyttö on yksi väline muuttaa tätä tilannetta. Tärkein voimavaramme olemme kuitenkin me itse, jotka voimme viestiä Klubista uusille ikäpolville ja pyrkiä saamaan heitä jäseniksemme.

Johtokunta ja toimikunnat ovat käyneet keskusteluja alkuvuoden mittaan jäsenyyskriteereistä. Johtokunta totesi elokuun alun seminaarissaan, ettemme ole vielä valmiita muutosesitykselle asian moninaisuuden takia. Meille oli tärkeintä saada normaali toiminta käyntiin, kannustaa tilaisuuksien ja harrastusten vetäjiä ja tarjota klubiveljille mahdollisimman laajat mahdollisuudet osallistumiseen. Jatkamme annettua tehtävää niin johtokunnassa kuin tulevan jäsenkyselyn puitteissa.

Pitkän kevät- ja kesätaun aikana kiinteistöosakeyhtiö saattoi toteuttaa laajan ilmastointiremontin, mikä tätä kirjoitettaessa on onnistunut sekä aikataulullisesti, taloudellisesti että teknisesti. Tilojen ilme on raikastunut. Uusi olohuone on otettu vastaan suurella tyytyväisyydellä. Eräille jäsenille se oli 20 vuoden odotuksen tulos. Muutossuunnitelma ei siis ole aivan tuore. Tilatyöryhmä oli päättänyt samanlaisen ratkaisun ehdottamiseen keväällä 2018. Nyt sen toteuttamiselle oli otollinen aika. Kiitokset kuuluvat suunnittelijoille, valvojille ja rakentajille unohtamatta KOY:n hallitusta ja Klubin toiminnanjohtajaa. Antti Virkkunen ja Hannu Vaahtio antoivat kaiken tarvittavan panoksensa tämän projektin onnistumiseksi.

Tulevaisuuden arkeen liittyy entistä enemmän ulospäinsuuntautuneisuus. Olemme avanneet tai avaamassa keskusteluyhteyden muiden klubien kanssa niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti kartoittaaksemme yhteisiä teemoja, joiden avulla voimme yhdessä edistää yhteiskunnallista toimintaa ja vahvistaa siten yleishyödyllistä asemaamme.

Raimo Ilveskero
puheenjohtaja

Raikas ilma kiertää Klubilla

TEKSTI Heikki Peutere | KUVAT Esa Malm

Klubi sai uutta puhtia syksyn alkuun, kun sen uusissa ilmastointikanavissa katon rajassa alkoi kiertää raikas ilma. Enää ei tarvitse tuulettaa ikkunoita avaamalla. Sen tehtävän hoitavat huoneisto-kohtaiset säätimet, jotka huolehtivat, että lämpötila pysyy sopivan raikkaana ja ihmiset pirteinä.

Keskellä pyssyjen pauketta vuonna 1942 valmistuneen rakennuksen ilmanvaihto oli kehnoa, jos sitä oli ollenkaan. Vanhan rakennuksen korjaaminen vaatii huolellista etukäteissuunnittelua ja varautumista ennalta-arvaamattomiin yllätyksiin. Klubin tilat ovat 5. -7. kerroksessa ja vanhassa järjestelmässä ilma vaihtui puu- ja betoniputkissa, jotka olivat vuosien saatossa suurelta osin pölyn ja muun lian tukkimia. Tuskinpa se pieni ilmamäärä, joka ilman suodattimia puski pölyn läpi huoneisiin, juurikaan ilmaa raikasti.

Klubin henkilökunta oli ahkerasti talkoissa mukana rahtaamassa kalusteet varastoon ja peittämässä arvokkaita tauluja remontin alta.

- **Meillä oli riittävästi** aikaa tehdä perusteelliset selvitykset urakan luonteesta. Paljon miettimistä aiheuttivat erityisesti alas lasketut välikatot. Tilat olivat paikoin niin ahtaat, että ratkaisut putkien kulkuun vaativat jopa pientä kekseliäisyyttä, kertoo urakan toteuttaneen PC-Saneerauksen työnjohtaja **Betti Parkkonen**.

Pääsalin puoli metriä alas laskettu täysin uusittu katto teki mahdolliseksi piilottaa tekniikka pois näkyvistä. Automatisoitu ilmastointi lisää viihtyisyyttä muuten perinteitä kunnioittavassa salissa.

Viitisen kuukautta vienyt ilmastoinnin uusimistyö maksoi 1,5 miljoonan euron verran. Työssä oli parhaimmillaan nelisenkymmentä iv-alan ammattilaista.

- **Katolle rakennettu** teräsvalmistainen iv-huone hoitaa ilmanvaihkokokonaisuuden. Huoneistokohtaiset anturit säätävät oletusarvon mukaisesti lämpötilan 1-3 astetta

suuntaansa ja ”haistelevat” ilmanvaihtotarpeen hiilidioksidimäärän perusteella, lisää Betti Parkkonen.

Vaikka Suomalaisella Klubilla ei puhti ole koskaan loppunut tai hiipunut tunkkaisen ilman vuoksi, uusi ilmanvaihtojärjestelmä lisää klubilaisten viihtyisyyttä, piristää mieltä ja houkuttelee heidät entistä aktiivisemmin Kansakoulukujalle. ♦

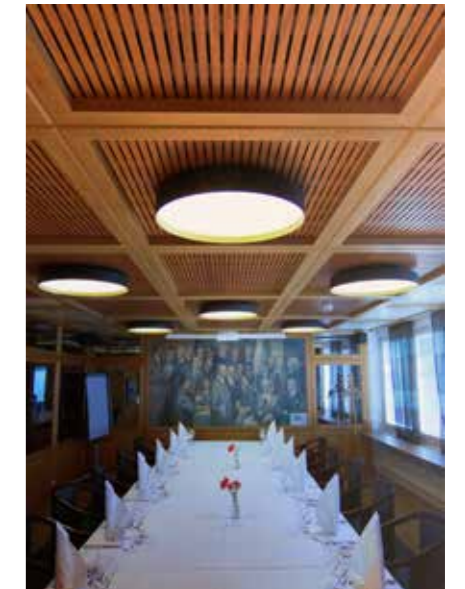
Upeasti muotoiltu Klubin tammikatto ja valaisimet luovat lämmintä valoa klubin puheenjohtajarivistölle.

IV-huoneen oven edessä seisova Betti Parkkonen on helpottunut ja tyytyväinen, kun vaativa ilmastointiurakka on saatu päätökseen.

Klubi on aina ajassa. Sen voi tarkistaa vuoden 1876 seinäkellosta, jonka klubimestari Jarmo Heinonen entisöi kuntoon.

Pohjola Kabinetti odottaa katettuna illallisvieraita. Uusittu katto on tammea, ja valaisimet on uusittu.

Keijo Kiviluoma on golfmestari

TEKSTI Heikki Koski | KUVAT Markus Vornila

Pohjolan Maljan 50. golfkilpailu pelattiin Master Golfin Forest kentällä 64 veljen voimin tiistaina 31.8.2021. Sää oli loistava, pienehkö tuulenvire saattoi ensimmäiset matkaan klo 8:30 ja tuuli pysyi lähes olemattomana kun viimeiset avasivat 12:10.

Pokaalikelipailuja oli perinteisesti neljä, joissa kiertopalkinnot on lahjoittanut pitkäaikainen kumppanimme Pohjola Vakuutus.

Sponsoreita meillä oli tänä vuonna kuusi. He mahdollistivat mahtavan palkintopöydän illaksi Klubille. Tapahtuman ollessa 50. kilpailu jaoimme giveawaylahjat kaikille osallistujille.

Keijo Kiviluoma voitti kaksi sarjaa: Scr ja A-sarjan. Samalla katkesi A-sarjan kiertopalkinto, jonka Keijo ystävällisesti lahjoitti ikuisesti kiertäväksi. Pystiin tule aiheesta teksti jälkipolville.

B-sarjan voitti Jukka Venäläinen ja Veteraanisarjan loistavalla pelillä Martti Karjalainen. Lisäksi palkittiin jokaisen sarjan pisin avauslyönti ja lähimmäs lippua lyönti.

Lämmin kiitos osallistujille ja MasterGolfille, oli mukava viettää aurinkoinen päivä seurassanne. ♦

Kuten varmaan arvaattekin, kuvassa kaksi sarjaa voittanut Keijo.

B-sarjan voittanut onnellinen Jukka kuvassa palkintojen kera.

Parhaimman Pb tuloksen tehnyt ja yksi vanhimmista kilpailijoista Martti.

Klubin keilakisassa uusi mestari

TEKSTI Heikki Sarso

Pitkän tauon jälkeen keilattiin Klubin keilailumestaruudesta Talin keilahallissa syyskuun 30. päivänä. Kilpailu oli kuten aina ennenkin tiukka ja ratkesi vasta viimeisissä sarjoissa. Vuosien keilataun jälkeen pallon käteensä ottanut Jouni Palmgren näytti muille, että taidot eivät helpolla muistista katoa. Vaatimattoman alun jälkeen Jouni kiristi tahtia ja voitti lopulta selvästi kuuden sarjan tuloksella 1261 pistettä. Toiseksi keilasi Rauli Askolin, 1222, ja kolmanneksi Petri Eklund 1203 pistettä. Kärki-kolmikko siis saavutti paritulokset.

Tapahtuma huipentui Klubilla järjestettyyn palkintojenjakoon ja illanistujaisiin, mihin osallistuivat kaikki osallistujat. Ilta sujui aidossa klubihengessä ja vilkkaan sananvaihdon merkeissä. ♦

Marko Koskinen on Klubin uusi ravintolajohtaja

TEKSTI Heikki Hakala | KUVA Juhani Mustonen

Marko Koskinen on Klubiravintolan uusi ravintoloitsija. Hän kertoo olevansa pitkän linjan rautainen ammattilainen. Ehkä hän ei ole monissa liemissä keitetty, pikemminkin monien liemien keittäjä, sillä Markolla on keittiömestarin tausta.

Restonomiksi Marko on valmistunut Haaga-Helian liikkeenjohdon koulutusohjelmasta. Hän on ehtinyt tehdä keittiöhommia monessa paikassa, muun muassa Suomen Lontoon suurlähetystössä Pertti Salolaisen ollessa suulähettiläänä. Lontoon vuosina tulivat tutuiksi myös huippukokkien Michelinin tähti paikat.

- **Se oli hullun** hommaa. Työpäivät saattoivat alkaa klo 7 aamulla ja päättyä klo 23 illalla. Eikä palkka päästä huijannut.

Markon edellinen pesti oli Hotelli Kämpissä, missä Marko vastasi koko hotellin ruokatuotteesta ja oli myös johtoryhmän jäsen. Kanrestan toimitusjohtaja Marja Koivulan soitto ja sitä seurannut tapaaminen toivat miehen Kanresta. Tapa, jolla Koivula esitteli Klubiravintolan, sai innon syytymään.

- **Onhan tämä ihan** erilainen ravintola kuin Kämp tai oikeastaan muutkin ravintolat, koska tämä on samalla avoin ravintola ja Klubi. Kyllä tämä suurelle yleisölle aika tuntematon paikka on, Marko miettii.

Marko kuvailee Klubiravintolan ruokalinjaa suomalais-ranskalais-skandinaaviseksi. Kun on työskennellyt uudessa paikassa vasta viisi viikkoa (tämän lehden ilmestyessä pari kuu-kautta) on vielä siinä vaiheessa, että katselee ympärilleen ja perehtyy.

Marko lupaa, että vuoden vaihteen jälkeen on tulossa uudistuksia, mutta millaisia ne ovat, selviää vasta joulukuussa. ♦

Konservatismi elää vaikka ahneus valtaa maailmaa

TEKSTI Jarmo Virmavirta

Kirjoitin vuonna 1992 kirjan, jonka nimeksi annoin ”Herää Suomi. Sodanjälkeinen aika on ohii”. Perusajatukseni oli sanoa, että Suomenkin on arvioitava asemansa ja ulkopoliittikkansa uudelleen muuttuneen Euroopan oloissa. Kuuluin niihin, jotka jo 1980-luvun lopulla alkoivat etsiä Suomelle paikkaa uudella Euroopassa, jonkin verran idealistisen naiiveilla painotuksilla toki.

Ajatus oli muuten hyvä, mutta kirja olisi ainakin pitänyt otsikoida realistisemmin. ”Herää Suomi. Sota on jo ovelle” olisi ollut totuudenmukaisempi otsikko. Eihän kauaa kestänyt, kun Krimille tapahtui mitä tapahtui. Ja Ukrainassakin syntyi mitä syntyi. Sopisi siis se ”sota on jo ovelle” vieläkin, vaikka yhdessä Afganistanissa onkin päästy johonkin uuteen tilanteeseen. Mieleen tulee, kuinka KGB:n ykkösmies Helsingissä opasti pääministeri Harri Holkeria sanoen, että alkää koskaan, missään olosuhteissa, laittako näppejänne sinne Afganistaniin.

Kokemus puhui, mutta naiivin idealismin aikaa suomalainen politiikka edelleen elää. Usko niin sanottuun eurooppalaisuuteen näyttäytyy usein suomalaisessa päätöksenteossa suurempana kuin usko suomalaisuuden ja itsenäisen Suomen vahvuuteen. Erityisesti se näkyy nykyisen hallituksen toimissa. Sel-

keästi toisenlaisella, realistisella linjalla näyttäisi olevan lähes yksin presidentti Sauli Niinistö. Hän onkin Helsingin Suomalaisen Klubin jäsen edeltäjiensä J.K. Paasikiven, P.E. Svinhufvudin ja K.J. Ståhlbergin tapaan. Toki hänellä on kansalaisten suuri kannatus.

Yrjö Koskinen loi Klubin aatteen

Helsingin Suomalainen Klubi perustettiin vuonna 1876. Sen vuosipäiväksi nimettiin silloin 12. toukokuuta, joka oli J.V. Snellmanin syntymäpäivä. Ensimmäistä vuosipäivää juhlittiin kuitenkin vasta seuraavana vuonna, koska vuonna 1876 vuosipäivänä oli J.L. Runebergin hautajaiset. Hänkin kuului Klubin aatemaailmaan.

Kolmas nimi, joka tässä yhteydessä on mainittava, on Yrjö Koskinen. Hän oli käytännössä Klubin aatemaailman tärkein kehittäjä. Kaikki nimet kertovat, mistä Klubin perustamisessa oli kyse. Se oli osa suomalaisuusliikkeen liikekannallepanoa. Yrjö Koskista tutkimalla pääsee selville, mitä suomalaisuuden liikekannallepano tarkoitti. Ensimmäinen asia oli suomen kieli. Klubilaiset olivat mukana ennen muuta kouluhankkeissa, jotka edistivät suomen kielen käytön ja aseman vakiinnuttamista. Paljon sano-
maa sieltä löytyy erityisesti nykyiselle

medialle, joka mielellään ja helposti sivuuttaa suomen kielen muiden kustannuksella. Se on sitä eurooppalaisuutta, jossa omat juuret unohdetaan. Tähän liittyi suomalaisuuden yleinen korostaminen. Kansallisuusaate oli Yrjö Koskisen aikana eurooppalainen virtaus. Tämä perussuuntaus jatkuu Klubin toiminnassa. Parhaiten sitä edustaa lukiolaisille suunnattu vuosittainen **Suomalainen kirjoituskilpailu**. Myös Klubin sähköinen sivusto ansaitsee kiitoksen.

Kolmanneksi Klubin ajattelutapaan kuului varovaisuus puolueorganisaatioiden suhteen. Yrjö Koskinen laski enemmän henkilökohtaisen keskustelun varaan. ”Luku- ja Konversationsklubi Helsingissä” oli Suomalaisen Klubin ensimmäinen virallinen nimi.

Neljänneksi mainittava seikka Klubin ajattelumaailmasta on suhde Venäjään. Klubi liittyi vanhasuomalaiseen asenneyhteisöön, joka painotti lojaalisuutta keisarille ja myöntövyyspolitiikka suhteessa Venäjään.

Kaiken kaikkiaan ”Klubbin” ajattelu perustui siihen realismiin, että maailmaa hallitsee vahvemman oikeus.

Kaiken kaikkiaan ”Klubbin” ajattelu perustui siihen realismiin, että maailmaa hallitsee vahvemman oikeus. Se on edelleen yksi konservatiivisen ajattelun lähtökohta, vaikka toimintatavat ovat muuttuneet. Viimeisin ongelma tässä kuviossa on tietenkin se, että enää emme tiedä, kuka tai mikä se vahvempi on. Erityisesti Venäjä on pahasti alta auki, mutta se ei hallitustamme näytä paljoa huolestuttavan, sen verran harvoin ministerit nykyään naapurissa vierailevat. Yhtynyt Eurooppakaan ei paljoa vakuuta. Maailma on sekasortoisessa tilassa. Jotakin järjestystä sentään näyttäisi löytyvän Kiinasta?

Mikä se aate on tänään

Mikä sitten on Klubin aatemaailman ydin nyt? Mitä tarkoittaa konservatismi tänään?

Teemaa pohdiskellaan aina silloin tällöin. Ehkäpä parasta aineistoa pohdiskeluihin antaa edelleen professori Pekka Suvannon kirja ”Konservatismi Ranskan vallankumouksesta 1990-luvulle”. Vaikka kirjan julkaisemisesta ja kulunut pian 30 vuotta, se on edelleen ajankohtainen selvitys.

Klubin toiminnassa on sen snellmanilaiset konservatiiviset juuret erotettavissa, vaikka esimerkiksi suomen kieli ja

Yrjö-Sakari Yrjö-Koskinen on Helsingin Suomalaisen Klubin aatteellisen perustan rakentaja. Muotokuva on otettu Nyblinin valokuvaamossa, joka jatkaa edelleen toimintaansa Helsingissä.

KUVA Daniel Nyblin / Museovirasto / Finna.

Klubin vuosipäiväksi nimettiin 12.5. joka on J. V. Snellmannin syntymäpäivä.

KUVA Daniel Nyblin / Museovirasto / Finna.

suomalaisuus tämän päivän maailmassa ovat toisessa asemassa kuin puolitoista vuosisataa sitten. Klubi on pysynyt juurillaan paremmin kuin esimerkiksi kokoomuspuolue, jonka sisältöä politiikan yleiset edellytykset ovat muuttaneet. Niistähän merkittävimpään asemaan on noussut lehdistö, media. Sillä on omat varojärjestyksensä, joihin syvällisemmät aatteelliset tekijät eivät paljoa vaikuta. Näkyvyys, huomion herättäminen, on noussut politiikan arvojärjestelmässä kovin korkealle sitä mukaa kuin se on alkanut näytellä keskeistä osaa ihmisten ajattelussa – vai olisiko se asennoitumisessa – yleensä.

Median yksinkertaistamassa kielenkäytössä konservatismi tarkoittaa tavallisesti vain vanhoillisuutta, mikä on kovin puutteellinen kuva. Mutta juuri siihen konservatismiin kokoomuskin on katkonut siteitään, kun julkisuuden ehdoilla tapahtuva puoluetoiminnan luonne ei anna tilaa käsitteiden syvällisemmälle selvittelylle. Klubilla konservatiivisuus on kuitenkin avarampaa ja ulottuu paljon laajemmalle. Se on käyttäytymisnormikin. Konversatiooneja ei hallitse yksi näkökulma, vaan keskusteluissa pyritään moniin lähestymisiin.

Neoliberalismista on muodostunut maailmaa muuttava valtavirta, joka ei tuota juurikaan yleisesti positiivisia tuloksia.

Keskeistä konservatismilla on viisi tekijää: 1) Tradition ja jatkuvuuden korostaminen. 2) Ajatus kansakunnasta kokonaisuutena. 3) Ajatus vahvasta valtiosta. Usein symbolina on vahva valtionpäämies. 4) Oppineisuuden ja kulttuurin arvostus. Se antaa konservatismille elitistisen leiman, joka sopii Suomalaiselle Klubille. 5) Markkinatalouskin kuuluu konservatismiin, mutta viime vuosikym-

meninä siitä on tullut aika problemaattinen tekijä. Sosialismin luhistumisen jälkeen neoliberalismista on muodostunut maailmaa muuttava valtavirta, joka ei tuota juurikaan yleisesti positiivisia tuloksia, vaan korostaa rahan valtaa. Se ei ole konservatismiin ydinasioita. Suomalainen Klubikaan konservatiivisena yhteisönä ei voi olla mikään liikemiesklubi.

Keskitytään naapureihin

Maailma elää nyt muutosta, jonka lopputuloksista on vaikea ennustaa mitään. Suomen suuri linja näyttää olevan pyrkimys olla mukana kaikessa. Konservatiivina kysyisin, onko siinä mitään mieltä. Ajattelen, että meidän olisi viisainta keskittyä niihin asioihin, jotka ratkaisevat kansakuntamme tulevaisuuden. Ne liittyvät suomalaisuuden vaalimiseen. Ihan käytännössäkin olisi viisainta pyrkiä pitämään yhteydet hyvinä meitä lähellä oleviin Ruotsiin ja muihin pohjoismaihin, Viroon, Venäjäänkin. Vasta niiden jälkeen katsotaan, mikä se Eurooppa oikein on ja mihin se on muuttumassa.

Lähivuosien mielenkiintoisimpia asioita konservatisminkin näkökulmasta ovat seuraavat presidentinvaalit. Ne ovat lähes ainoa yhteiskunnallinen tapahtumakokonaisuus, jossa aatteelliset kysymykset voivat päästä esille. Käytännössä puolu poliittinen ahneus on karsinut presidentin valtaoikeudet hankaliksi. Mielenpidetutkimukset kertovat, että konservatismilla on kysyntää, kun kansalaiset etsivät presidenttiään. Media kykenee kyllä sen sotkemaan ennen kuin kalkkiviivoille ehditään. Toki konservatismi elää niiden jälkeenkin. ♦

Kirjoittaja Helsingin Suomalaisen Klubin kunniajäsen.

Wihuri onnittelee 145-vuotiasta Helsingin Suomalaista Klubia

WIHURI

www.wihuri.fi

Myöntäväisyysmies – Senaattori Waldemar Eneberg vanhasuomalaisena poliitikkona

TEKSTI Niko Jääskinen

Sanonta ”taipuu, ei taitu” on muodostunut lentäväksi lauseeksi Suomen poliittisessa historiassa. Mies sen taustalla – **Waldemar Eneberg** (1840–1904) – on sen sijaan unohdettu.

Suomalaisen Klubin perustajajäseniin kuulunut Eneberg oli osa fennomaanien sisäpiiriä. Joukko ryhmittyi 1860-luvulla professori **G.Z. Forsmanin** (myöhemmin vapaaherra senaattori **Yrjö-Sakari Yrjö-Koskinen**) ympärille. Toveripiirin luomuksia olivat Helsingin Suomalaisen Klubin ohella muun muassa suomalainen puolue, suomenkielinen oppikoululaitos, keskeiset suomalaiset kulttuuri- ja taidelaitokset sekä sellaiset sananmukaisesti Suomalaisella Klubilla perustetut yritykset kuin Kansallis-Osake-Pankki ja vakuutusyhtiö Suomi.

A. Osw. Kairamon (**Kihlman**) Kansallisessa elämäkerrastossa (1927) ystävästään Enebergistä antaman todistuksen mukaan:

”Enebergissä meni manalle viimeinen huomattava suomenmielisten johtomies, joka itse ruotsinkielisistä piireistä lähteneenä ainoastaan vaillinaisesti ja vastahakoisesti käytti suomen kieltä.”

Mikä sai umpiruotsalaisessa Närpiössä kasvaneen ja Vaasassa ja Turussa koulunsa käyneen Enebergin omistamaan elämänsä suomalaisuuden edistämiseksi ja kasvattamaan lapsensa suomenkieliseksi, vaikka omakohtainen kielenvaihto ei yrityksistä huolimatta onnistunut?

Vastaus kysymykseen löytyy sukupolvikokemuksesta. Enebergin aloitettua opintonsa Helsingissä 1858 hänen toimintapiiriin tuli Pohjalainen osakunta. Sen ydinryhmän muodostivat **J.V.Snellmanin** ja Yrjö-Koskinen nuoret kannattajat. Eneberg arvioitiin osakunnan kansallismielisten opiskelijoiden jyrkimpiin kuuluneeksi johtajaksi. Innokkaan opiskelijapolitiikoinnin jälkeen Eneberg lopulta valmistui juristiksi vuonna 1870. Akateemisten urasuunnitelmien kariuduttua hän hakeutui virkamiesuralle ja politiikkaan.

Inhimillinen fennomaani

Ihmisenä vapaamielinen ja suurpiirteinen Waldemar Eneberg poikkesi konservatiivisemmista ja äreistäkin puolue-tovereistaan Yrjö-Koskisesta ja **Agathon Meurmanista**. Kairamon mukaan

”Eneberg oli suurilahjainen ja voimakas persoonallisuus, vapaa kaikesta doktrinäärisuudesta, erinomainen kyänkäyttäjät ja terävä ihmistuntija. ... Elämän suuret vastoinkäymiset eivät häirinneet hänen leveää hyväntuulisuuttaan [enempää] kuin ympäristön häneen kohdistamat hyökkäyksetkään. Toisinajatteleva huomasi hänet ankaraksi, välistä ylimieliseksi, mutta ei koskaan katkeraksi tai hätääntyneeksi vastustajaksi. Pieniä heikkouksiaan hän ei yrittänyt peitellä.”

Enebergin elämän suuriin vastoinkäymisiin kuului pikkuveli **Karl Fredrikin** kuolema hämärissä olosuhteissa Mosulissa vuonna 1876. **Jörn Donner** kertoo Waldemar Enebergin tuloksettomista yrityksistä selvittää Suomen ensimmäisenä assyriologina pidetyn veljensä kohtaloa Mesopotamiassa teoksessaan *Minnetten rakkaus* (2002). Kirja kuvaa Karl Fredrik Enebergin ja Donnerin isoäidin **Minette Munckin** (myöh. Donner) rakkaussuhdetta.

Ne pienet heikkoudet, joita Eneberg ei yrittänyt peitellä, liittyivät epäilemättä pöydän ja seurustelun nautintoihin. **Arvid Järnefelt** on kuvannut Vanhempieni

Eneberg vuonna 1873.

KUVA G. Pauli & Comp. / Museovirasto.

romaanissa ”vanhojen fennojen” tiivistä seurustelua toistensa kodeissa ja Suomalaisella Klubilla. Järnefeltin mukaan tapaamisissa

”oli pääkukkona tuo taipuisa, sula-vasti puheleva, iloinen, lihava, mehevästi tupakkayskäinen Eneberg.”

Suomalaisen Klubin historiikeissa tuodaankin esille Enebergin erityinen kiinnostus klubiravintolan keittiön ruokien ja juomien korkean laadun varmistamiseen.

Porvarissäädystä senaattiin

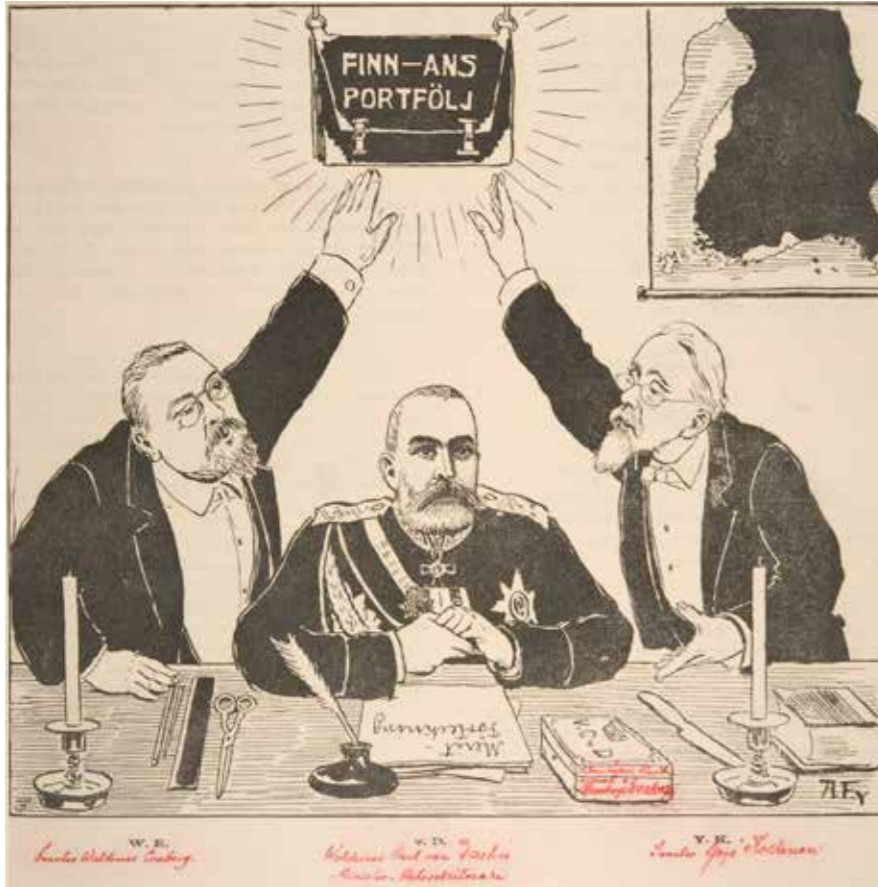
Waldemar Enebergin poliittisen toiminnan päänäyttämönä toimi aluksi säätyvaltiopäivien porvarissääty. Hän oli vuosien 1885, 1888 ja 1891 valtiopäivillä säädyn varapuhemies ja sen suomenmielisen opposition johtaja. Kairamon mukaan hän oli

”[säädyn] ehkä ahkerin puhuja, jonka iskevillä ja ytimekkäillä, usein humoristisen mehevillä lausunnoilla oli väittelyssä huomattava sija.”

Valtiontalouden asiantuntijana Eneberg nousi 1876 toimintansa aloittaneen Valtiokonttorin johtoon ja edelleen Suomen Pankin johtokunnan jäseneksi 1881. Hänen talousasiantuntemustaan voitiin hyödyntää, kun suomalaisuusliikkeelle keskeiset rahoituslaitokset Kansallis-Osake-Pankki (1889) ja – Enebergin lempilapsi – henkivakuutusyhtiö Suomi (1890) perustettiin.

Senaattiin Eneberg nousi vasta kolmannella yrittämällä vuonna 1891, aluksi salkuttomaksi jäseneksi, sitten 1894 nykyistä sisäministeriä vastaavaksi siviilitoimituskunnan päälliköksi ja 1897 oikeusministeriä vastaavaksi oikeustoimituskunnan päälliköksi. Tuossa tehtävässä hän jatkoi kuolemaansa saakka.

Senaattorina Enebergin tärkein saavutus oli vuoden 1902 asetus suomen ja

Alex Federleyn pilapiirroksessa *Fyran-lehdessä* 1891 Waldemar Eneberg (vas.) ja Yrjö-Sakari Yrjö-Koskinen arvostelevat Postimanifestin (1890) allekirjoittajaa Woldemar von Daenhia.

KUVA Alex Federley / Museovirasto.

ruotsin kielen käytöstä tuomioistuin- ja virastoissa. Kieliasetus nosti vihdoin suomen kielen virallisena kielenä tasa-arvoiseksi ruotsin kanssa ja johti valtionhallinnon ja oikeuslaitoksen suomalaistumiseen. Fennomaaneille se oli Aleksanteri II:n vuoden 1863 kieli-reskriptistä alkaneen uuvutustaistelun menestyksellinen päätepiste.

Myöntäväisyysenaatin perämiheä

Helmikuun manifestista 1899 alkoi Wal-

demar Enebergin kujanjuoksu. Dosentti Markku Tyynilän mukaan

”Enebergin tragedia oli, ettei hän saanut käyttää lahjojaan ja näkemyksiään vanhentuneen hallinnon uudistamiseen vaan joutui ryvettämään itsensä myöntäväisyysmiesten taktiikan johtajana routavuosien senaatissa”.

Tähän asemaan Eneberg nousi Yrjö-Koskinen erottua senaatista keväällä 1899. Samalla hän kuitenkin joutui systemaattisen parjauskampanjan, uhkaus-

ten ja mielenosoitusten kohteeksi. Perustuslaillisten maanalaisen organisaation Kagaalin Lontoossa 1902 julkaisemassa *Svarta bokenissa* Eneberg sekä muun muassa prokuraattori Eliel Johnsson (Soisalon-Soinin) olivat kuoleman ansaitsevina merkattu hirttosilmukalla. Soisalon-Soinin kohdalla kehoitus toteutuikin, kun Lennart Hohenthal murhasi tämän helmikuussa 1905. Ensimmäisellä sortokaudella puolueiden välinen taistelu oli J.K.Paasikiven arvi- on mukaan vieläkin katkerampaa kuin kiihkeällä 1930-luvulla.

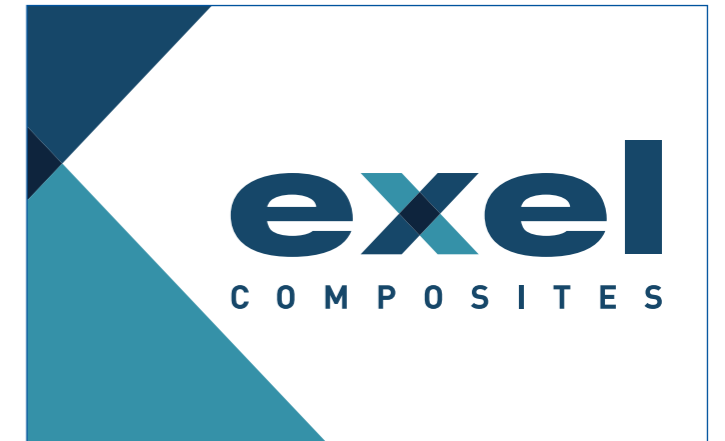
Paasikivi selitti muistelmissaan vanhasuomalaisen myöntäväisyysuuntauksen ja ruotsalaisista ja nuorsuomalaisista muodostuneiden perustuslaillisten eroja sillä, että jälkimmäisten johtomiehet olivat voittopuolisesti lakimiehiä, kun taas edellisten historioitsijoita. Oikeushistorioitsija Aki Rasilainen on kuitenkin osoittanut tutkimuksissaan, että myöntäväisyysmiehillä oli vankat oikeudelliset perusteet toiminnalleen. Vuoden 1772 hallitusmuodon mukaisesti Suomen keisarillinen senaatti ei ollut moderni parlamentaarinen ministeristö vaan hallitsijaa avustava neuvoskunta. Sillä ei ollut toimivaltaa valvoa hallitsijan päätösten lainmukaisuutta.

Enebergin omaksuman myöntäväisyyspolitiikan tavoitteena oli suuriruhtinaskunnan omien poliittisten ja hallinnollisten laitosten säilyttäminen ja suomalaistaminen. Venäjän kielen tunkeutuminen ruotsin tilalle voitiin estää vain nostamalla kansan enemmistön kieli sille kuuluvaan asemaan. Hänen toimintansa 1900–1904 muodostui jatkuvaksi viivytystaisteluksi ja tasapainotteluksi. Myöntäväisyyspolitiikan ansiosta Suomen hallinnon laajamittainen venäläistyminen ei kenraalikuvernööri Bobrikovin suunnitelmista ja uhkauksista huolimatta toteutunut. Suuriruhtinaskunnan omat instituutiot olivat olemassa olojen helpottuessa kestävästi 1904.

Eneberg sairastui vakavasti keväällä 1904. Hän menehtyi kahdeksan päivää ennen kuin Eugen Schauman ampui 17.6.1904 kuuluisat ”viisi laukausta senaatissa”. Enebergin kerrottiin sortovuosien aikana tokaiseen, että

”man dör ej av folkets förakt”, vapaasti suomentaen ”ihmisten halveksunta ei tapa”.

Enebergin poismeno jäiden lähdön kynnyksellä viittaa siihen, että hän erehtyi tässä suhteessa; vuosien taipumisen jälkeen hän lopulta taittui odottamatta ja kesken uransa tärkeimpiä aikoja. ♦

Ei riitä, että haluaa hyvää, on käärittävä hihat ja tehtävä hyvää.

Kokoomus tekee työtä sen eteen, että Suomi olisi huomenna vieläkin parempi maa. Sitä työtä auttaa aktiivinen ja rakentava keskustelu nykyisyydestä ja tulevasta.

Siksi
SYDÄN ON OIKEALLA.

KOKOOMUS

Kokoomus onnittelee 145 vuotta täyttävää Suomalaista Klubia ja kannustaa sen jäseniä jatkossakin yhteiskunnalliseen keskusteluun ja suomalaisen kulttuurin vaalimiseen.

Muistikuviani Eero Saarenheimosta

TEKSTI Osmo Pekonen | KUVAT YLE arkisto

Kun **Eero Saarenheimosta** on puhe, on syytä aloittaa 1700-luvulta. Kesäkuun 13. päivänä 1789 käydyssä Porrassalmen taistelussa haavoittui kaksi nimekstä upseeria: Ruotsin puolella sai kuulan kalloonsa ja mustan otsasiteen muistoksi **Georg Carl von Döbeln**, kun taas vastapuolella haavoittui Venäjän palvelukseen siirtynyt **Georg Magnus Sprengporten**, jota ”omat koirat purivat”. Sattuu niin, että minun syntymäkotini Pietilänlahden rustholli, joka on rakennettu 1785, sijaitsee taistelulentän välittömässä läheisyydessä. Lieneepä Sprengporten itsekin käynyt talossa, mutta tuskinpa kovin toivottuna vieraana.

Uusi Porrassalmen taistelu käytiin viitisentoista vuotta sitten, kun kotikaupungissani Mikkelissä syntyi kiista siitä, pitäisikö Sprengportenille – Savon Prikaatin perustajalle – pystyttää muistomerkki. Minä vastustin hanketta kiivaasti, koska pidin Sprengportenia lähinnä maanpetturina.

Eero Saarenheimo julkaisi juuri tuolloin kiehtovan kirjan **Casanova** ja Sprengporten: kirjastonhoitajan ja kenraalin yhteiset vuodet (Tammi 2006), jota varten hän oli tehnyt vuosikymmenten mittaisen tutkimustyön. Sprengporten ja Casanova ystäväysty-

vät 1790-luvulla ja viettivät yhteistä aikaa tuolloin muodikkaassa Teplitzin kylpylässä Böömissä. Samoissa vesissä sai monta kertaa virvoittaa jäseniään myös professori Saarenheimo kuntouttavana sotaveteraanina. Niillä matkoillaan hän perusteellisesti syventyi Casanovan ja Sprengportenin väliseen kirjeenvaihtoon Duxin linnassa, jossa Casanova oli palvellut kreivi **von Waldsteinin** kirjastonhoitajana.

Saarenheimo hieman pahastui lu-kiessaan jostain lehdestä, että minä olisin jossain yhteydessä nimitellyt Sprengportenia **Otto Wille Kuusisen** veroiseksi ”ryssän kätyriksi”. Hetkellisestä vastakkainasettelusta kuitenkin selvittiin ja rintamalinjat oikaistiin, kun Eeron kanssa tutustuimme paremmin ja ystäväystyimme. Eero oli ollut jatkosodassa joukkueenjohtaja niin kuin minun isänikin. Suhtauduin molempiin veteraaneihin yhtäläisellä filiaalisella pietetillä.

Ura Yleisradiossa alkaa

Eero Johannes Saarenheimo oli syntynyt Helsingissä 21. kesäkuuta 1919. Hänen isänsä **Mikko Saarenheimo** väitteli tohtoriksi kirjallisuudentutkimuksesta, mutta teki elämäntyönsä sairaalahallinnon alalla. Eero valmistui ylioppilaaksi

Helsingin Suomalaisesta normaalilyseosta 1937, ja maisterin paperit saatuaan hän toimi Norssin historian opettajana 1945–1951. Onpa sanottu, että Eero oli ainoa henkilö koko valtakunnassa, joka myöhemminkin jossain määrin pystyi pitämään kurissa entistä oppilastaan **Matti Klingeä**.

Vuonna 1952 Eero siirtyi Yleisradion palvelukseen ja toimi sen eri tehtävissä, muun muassa ohjelmapäällikkönä, aina vuoteen 1977 asti, jolloin hän hieman ennen aikaisesta eläköityi. Hän näki Yleisradion tehtävän yhtä sivistyksellisenä kuin kirjastolaitoksen ja avasi suomalaisten maailmankuvaa matkustamalla reporterina kaukaisiin maihin aikana ennen televisiota.

Professorin arvon Eero sai 1979 eli samana vuonna, jolloin minä tulin vasta ylioppilaaksi. Olen näin ollen vähän liian nuori muistaakseni Eeron legendaarisimpia radio-ohjelmia livenä, mutta kaikeksi onneksi niitä on aika paljon kuunneltavissa Ylen Arenassa. Miehekäs ja rauhallinen – jo Maaselän radiossa jatkosodan aikana karaistu – radioääni raportoi 1960-luvun alussa muun muassa Algerian sodan katutais- teluiden keskeltä. Taustalla viuhuvat luodit, räjähtelevät kranaatit ja jyräävät panssarivaunut, mutta kultivoituneella

selostajalla tilanne pysyy hallinnassa. Humanistina Eero otti kantaa ihmisoi- keuksien puolesta ja tuomitsi siirtomaasotien raakuudet.

Eero oli aina siellä missä tapahtui, niin Afrikassa kuin Indokiinassa. Itenäistyvän Afrikan ensimmäisistä valtionpäämiehistä hän haastatteli muun muassa Algerian presidenttiä Ahmed Ben Bellaa, Senegalin presidenttiä **Léopold Sédar Senghor** ja Togon presidenttiä **Sylvanus Olympio** – viimeksi mainittua sattumalta juuri ennen kuin hänet ammuttiin!

Eero toi Suomeen englantilaisen **C. P. Snow**n virittämän keskustelun ”aikamme kahdesta kulttuurista”, humanistisesta ja luonnontieteellisestä, ja niiden välisen sillanrakennustyön tarpeellisuudesta. Hän sai akateemikko **Rolf Nevanlinnan** todistamaan, että oikeastaan on olemassa vain yksi kulttuuri, sillä kaikki liittyy kaikkeen. Hän toimi myös Nevanlinnan muistelmien (1976) haamukirjoittajana.

Revon aika vieroitti radiotyöstä

Eeron mielestä radiotoimittajan piti pukeutua asiallisesti, välttää tuhmia sanoja, opetella ääntämään vieraskieliset nimet oikein ja pysyä puolueettomana. Politisoituneessa Repo-radiossa hän ei viihtynyt, vaan siirtyi yhä enemmän tietokirjailijaksi ja vanhan hyvän radiotyön muistelijaksi. Hän toimi myös lukuisissa kulttuurialan luottamustehtävissä. Hän rakasti Italiaa ja sen viini- ja ruokakulttuuria.

Eeron elämäntoveri kirjallisuuden professori **Kerttu Saarenheimo** nukkui pois vuonna 2011. Sen jälkeen Eero taisi olla aika yksinäinen – niin klubimies kiireestä kantapäähän kuin olikin. Lapsia heillä ei ollut, ja niinpä Eero taval- laan adoptoi minut yhdeksi henkiseksi perilliseksi. Soittelimme aika usein, ja Eero kertoili ihmeellisiä juttujaan ”rakkaasta vanhasta radiosta”. Joskus

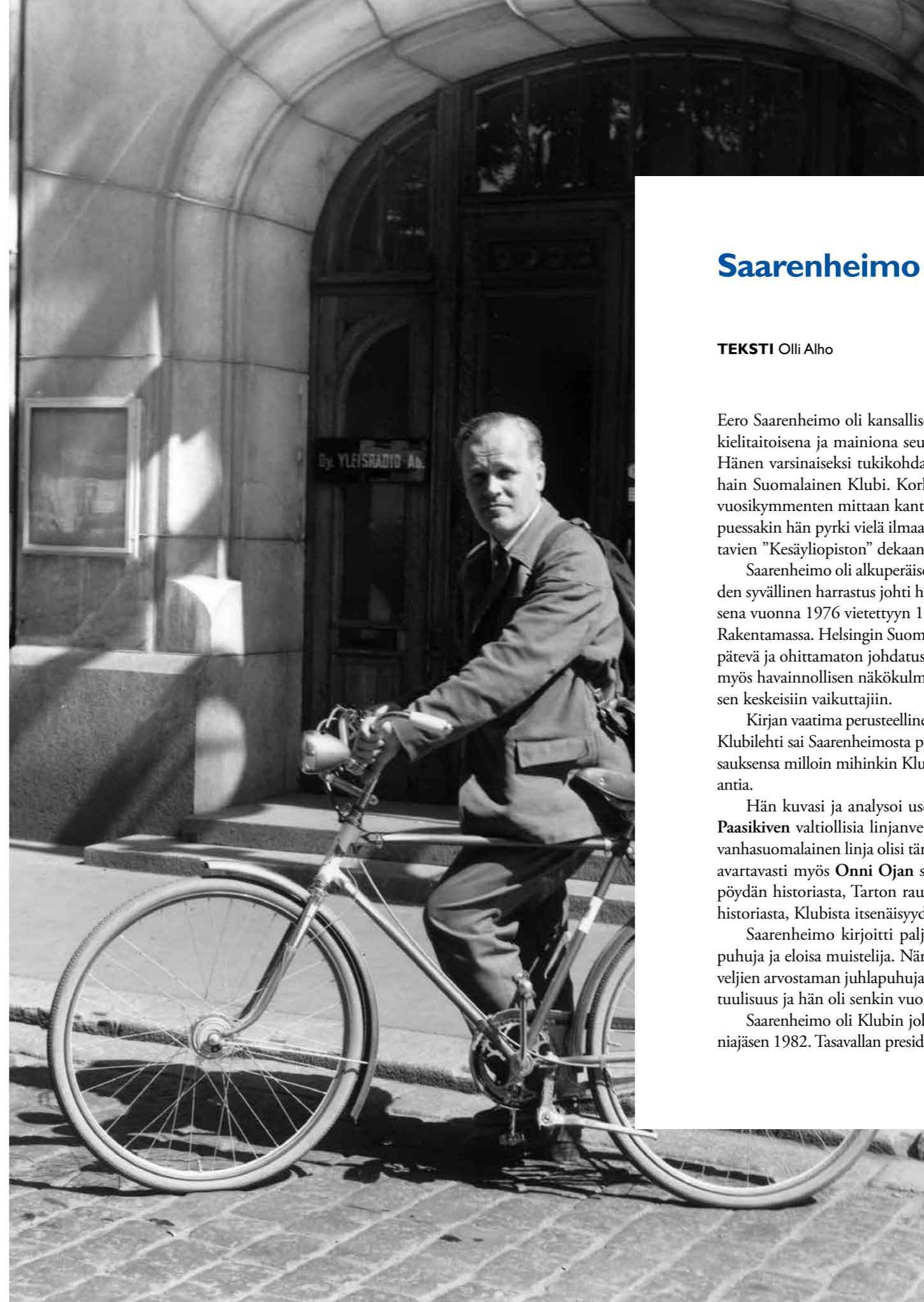
kävimme pitkiäkin puhelinkeskusteluja myös Eeron suosikkikielillä ranskaksi. Yksi yhteinen kiinnostuksen kohteemme olivat varhaiset Lapin-kävijät. Eero oli kirjoittanut perusteellisen tutkimuksen italialaisesta seikkailijasta **Giuseppe Acerbista**, joka vuonna 1799 vaelsi Suomen halki Nordkappille asti, kun taas minä olen paljon tutkinut toista Lapin-kävijää, ranskalaista **Pierre Louis Moreau de Maupertuis**’tä.

Casanova-tutkija

Eero dokumentoi radio-ohjelmansa kuitenkin myös kirjalliset tutkimuskohteensa perusteellisesti kokoamansa kansainvälisen lähdekirjallisuuden avulla. Esimerkiksi Giacomo Casanovasta hänellä oli aivan valtava kirjakokoelma, joka

onneksi on pelastettu akateemiseen käyttöön. Hän oli kansainvälisen Casanova-tutkijoiden yhdistyksen ainoa suomalainen jäsen. Vuonna 2013 pidettiin Suomenlinnassa pianotaitelija **Marja Rumpusen** ideoima Lumières-festivaali, jonka teemana oli ”Casanovan Venetsia”. Minäkin olin yhtenä puuteroituna ja peruukkipäisenä näyttelijänä mukana lavalla. Hieno hetki oli, kun sain suomalais-italialaiselle seurueelle kunniavieraan esitellä Suomen suurimman casanovistin, il professore Eero Saarenheimon.

Eero oli pitkään kuin menneen maailman monumentti, jonka muisti ulottui kaukaisiin aikoihin ja maihin ja jonka yhdellä kertaa jyrkävään ja hilpeään olemukseen aika ei näköjään jättänyt minkäänlaista jälkeä. Hän pysyi aina yhtä charmikkaana ja eli vähää vaille sa-

tavuotiaaksi. Viimeiset aikansa hän vietti Kaunialan sairaalassa, josta sain keväällä 2018 yllättävän yhteydenoton: Eero halusi testamentata minulle kirjastonsa, josta hän pyysi pitämään hyvää huolta!

Se ei ollut ihan vähäinen toimeksianto. Menin katsomaan tilannetta paikan päällä. Löysin omakotitalon, jonka kaikki huoneet – jopa autotallinkin – lapseton professoripariskunta oli vuorannut kirjahyllyillä. Onneksi Kansallisarkisto oli jo hakenut Yleisradiota koskevat paperit parempaan talteen.

Aika oli rajallinen, ennen kuin oppineen miehen koti lopullisesti tyhjenettäisiin myyntiä varten. Tehtävä oli minulle ylivoimainen. Koetin hälyttää tuntemiani akateemisia kansalaisia paikalle, mutta vain muutama saapui. Kaikilla tiedemiehillähän on sama ongelma. Kodit ovat yleensä aika vaatimattomia,

eivätkä kirjat tahdo mahtua minnekään. Pelastin eritoten ranskankielistä kirjallisuutta, mutta paljon meni hukkaan. Jälkeenpäin olen harmitellut, etten löytänyt ottajaa esimerkiksi Napolin ja molempain Sisiliain kuningaskunnan historiaa koskevalle erikoiskokoelmalle. Minun pieneen tutkijankammiooni Jyväskylässä se ei kerta kaikkiaan enää olisi mahtunut.

Entä miten kävi siinä toisessa Porssalmen taistelussa? Savon Prikaati voitti jälleen. Mikkelissä paljastettiin von Döbelnin muistomerkki, mutta siihen tilaisuuteen ei Eero enää jaksanut tulla. Hän nukkui pois Kaunialassa 16. heinäkuuta 2018. ♦

Kirjoittaja on sivistyshistorian dosentti ynnä muuta.

Saarenheimo Klubilla

TEKSTI Olli Alho

Eero Saarenheimo oli kansallisesti tunnettu kulttuurivaikuttaja, joka liikkui kielitaitoisena ja mainiona seuramiehenä laajasti kotimaassa ja ulkomailla. Hänen varsinaiseksi tukikohtakseen kodin ulkopuolella muodostui jo varhain Suomalainen Klubi. Korkeaan ikään elänyt klubiveli nähtiin useiden vuosikymmenten mittaan kantapöydässä ja kabineteissa, ja voimiensa jo hii- puessakin hän pyrki vielä ilmaantumaan torstaisin Pankkikabinetissa lounastavien ”Kesäyliopiston” dekaanien seuraan.

Saarenheimo oli alkuperäiseltä ammatiltaan historian lehtori. Menneisyyden syvä harrastus johti hänet myös tutkimaan Klubin historiaa, tuloksena vuonna 1976 vietettyyn 100-vuotisjuhlaan ilmestynyt ”Suomalaisuutta Rakentamassa. Helsingin Suomalainen Klubi 1986-1976.” Samalla kun se on pätevä ja ohittamaton johdatus Klubin ensimmäiseen vuosisataan, se tarjoaa myös havainnollisen näkökulman suomalaisuusliikkeen varhaisiin vuosiin ja sen keskeisiin vaikuttajiin.

Kirjan vaatima perusteellinen työ johti siihen, että vuonna 1981 aloittanut Klubilehti sai Saarenheimosta pysyvän ja ahkeran avustajan. Hänen tiiviit katsauksensa milloin mihinkin Klubin historian ilmiöön olivat lehden painavinta antia.

Hän kuvasi ja analysoi useaan otteeseen Yrjö Sakari Yrjö-Koskisen ja Paasikiven valtiollisia linjanvetoja eikä salannut näkemystään, että näiden vanhasuomalainen linja olisi tänäkin päivänä Klubin viisas linja. Hän kirjoitti avartavasti myös Onni Ojan suuressa salissa olevasta maalauksesta, kantapöydän historiasta, Tarton rauhasta ja Helmikuun manifestista, klubitalon historiasta, Klubista itsenäisyyden alkuvaiheissa – ja paljon muusta.

Saarenheimo kirjoitti paljon, mutta hän oli myös huumorintajuinen puhuja ja eloisa muistelija. Nämä ominaisuudet tekivät hänestä myös klubiveljien arvostaman juhlapuhujan. Hänen tavaramerkkinsä oli tarttuva hyväntuulisuus ja hän oli senkin vuoksi tervetullut seurueeseen kuin seurueeseen.

Saarenheimo oli Klubin johtokunnan jäsen 1969-75 ja hänestä tuli kunniajäsen 1982. Tasavallan presidentti myönsi hänelle professorin arvon 1979. ♦

Mikko Pohtolan perinnöstä tuli Suomalaisen Klubin tunnetuin perinne

TEKSTI Jukka Ukkola | KUVA Hannu Lindroos

Mikko Pohtola (1925–2007) oli kahden SK:n mies, Suomen Kuvalehden ja Suomalaisen Klubin.

Tosin hän ehti elämänsä aikana olla paljon muutakin, todellinen joka paikan höylä, panssarintorjuntatykin johtaja, Yhtyneitten Kuvalehtien varatoimitusjohtaja, Suomen ensimmäinen lehdistöneuvos, innokas talonpoikaiskulttuurin ja eteläpohjalaisuuden vaalija, kymmenien yhdistysten jäsen ja puheenjohtaja, jutunkertoja, seuramies ja vaikka mitä.

Mikon laaja verkosto oli alkanut muodostua sotien jälkeen, kun hän toimi aktiivisesti Etelä-Pohjalaisessa Osakunnassa ja myöhemmin mm. **Alfred Kordelinin** säätiön hallituksen varapuheenjohtajana.

Hän tunsikin kaikki ja kaikki tunsivat hänet muuallakin kuin Helsingissä tai Etelä-Pohjanmaalla. Sen huomasi itsekin toimiessani pitkään Mikon ”solistien orkesterissa”, Suomen Kuvalehden toimittajana Pohjois-Suomessa. Jos menin Pelloon tai Utsjoelle, sieltä lähetettiin terveisiä Mikolle, ja jos menin Kainuuseen, siellä kieltäydettiin haastatteluista, koska ”se Pohtola” oli joskus vuosikymmeniä sitten jossain sivulauseessa sanonut – tai hänen väitettiin sanoneen – että Suomen Kuvalehteä ei tehdä Kainuun köyhille.

Lehden pelastaja

Mutta siis ennen muuta Mikko Pohtola oli SK-mies, kuului kalustoon sekä Suomalaisella Klubilla että Suomen Kuvalehdessä, toi juttuideoita lehteen klubilta ja epäilemättä mainosti lehteä klubilla.

Suomalaisen Klubin puheenjohtajana hän toimi 1988–1991 ja kunnia-puheenjohtajana kuolemaansa saakka. Suomen Kuvalehdessä hän oli päätoimittajana 1974–1986 ja käytännössä lehden pelastajana silloin, kun sen levikki, puhti ja mainekin olivat alamaissa 1970-luvulla. Hänet nimettiin päätoimittajaksi omasta halustaan, mutta aika lailla yllättäen ja jopa toimituksen järkytykseksi, sillä hän ei taustaltaan ollut journalisti, vaan toimituspalveluosaston eli ”kynävaraston” päällikkö. Alkuun päästyään hän kuitenkin pani tuulemaan, palkkasi toimitukseen lupaavia nuoria kykyjä ja vähän vanhempiakin, kuten **Simo ”Simppa” Juntusen**. Se oli Pohtolalta rohkea teko, sillä Simppa oli Suomen Sosialidemokraatin pakinoitsijana suuttanut itsensä **Urho Kekkonen**, joka sitten lopetti omat, pitkäaikaiset pakinansa Suomen Kuvalehdessä Simpan nimityksen jälkeen.

Pohtolan SK:t yhdistyivät ja elävät edelleen hänen viimeisen toivomuksensa pohjalta syntyneessä rahastossa ja Suomalaisessa kirjoituskilpailussa, joka järjestetään Helsingin Suomalaisen Klubin, Suomen Kuvalehden, Otavan sekä opetusministeriön ja opettajajärjestöjen yhteistyönä.

Suomalainen kirjoituskilpailu

Nykyisin tärkeimpänä toimintonaan rahasto rahoittaa lukiolaisille järjestettävää kirjoituskilpailua, jossa palkitaan suomalaisuutta tai Suomen historiaa käsitteleviä kirjoituksia. Ei siis ihme, että erityisesti juuri näiden aineiden opettajat ovat iloinneet hyvään, monipuoliseen ja vivahteikkaaseen kielenkäyttöön sekä oman maamme kohtaloihin johdattelevaa Suomalaisista kirjoituskilpailua.

Kilpailun suojelijakunta taitaa kuulua tasavallan arvokkaimpiin, sillä vuodesta 2008 lähtien suojelijoina on toiminut kahdeksan eduskunnan puheimestä (**Sauli Niinistö**, **Riitta Uosukainen**, **Eero Heinäluoma**, **Maria Lohela**, **Paula Risikko**, **Mauri Pekkarinen**, **Matti Vanhanen** ja **Anu Vehviläinen**) sekä tasavallan presidentin puoliso **Jenni Haukio**.

Kilpailun projektiryhmään ovat kuuluneet eversti **Pekka Rapila** puheenjohtajana (2008–2021) ja suurlähettiläs **Petri Tuomi-Nikula** (2021 alkaen) sekä opetusneuvokset **Minna Harmanen** (äidinkieli) ja **Kristina Kaihari** (historia ja yhteiskuntaoppi), äidinkielen sekä historian ja yhteiskuntaopin opettajien liittojen puheenjohtajat **Sari Hyytiäinen** ja **Eero Kitunen**, Ressun lukion rehtori **Ari Huovinen** sekä Suomen Kuvalehden ja Otavan edustajana toimittaja **Risto Lindstedt** (1949–2021).

Kilpailun arvostelulautakunnan puheenjohtajina ovat toimineet professori **Tuomo Tuomi**, FT, kirjailija **Panu Rajala** sekä 2018 alkaen professori **Martti Häikiö**. Ennen voittajien valintaa esiarvostelijat **Johanna Karhumäki** ja **Hilkka Lamberg** lukevat kaikki kilpailutyöt ja valitsevat niistä 10–15 arvostelulautakunnalle loppukilpailuun.

Kurkistus nuorison parhaimmiston pään sisälle

Esiarvostelijoiden lisäksi kaikki kilpailukirjoitukset on lukenut läpi projektiryhmän puheenjohtajan Pekka Rapila – kilpailun koko olemassaolon ajan, yhteensä pitkästi toista tuhatta kirjoitusta, jopa useaan kertaan. Kokemus on ollut Rapilan mukaan kuin kurkistus maamme parhaiden nuorten pään sisään, ja se on vain kasvattanut kunnioitusta tämän päivän nuorisoon.

Arvostelijat eivät tiedä lukemiensa tekstien kirjoittajia eivätkä kouluja, joten luotettavuus on taattu. Se ei tarkoita sitä, että arvostelijat olisivat yksimielisiä, päinvastoin näkökulmat ja arviot eroavat usein. Aina on kuitenkin palkittavat löydetty, kun kukin arvostelija laittaa kirjoitukset paremmuusjärjestykseen (1,2,3,...), ja pienimmän pistemäärän saanut voittaa.

Keskustelua on herättänyt erityisesti se, miten kirjoittajat saataisiin rohkeammin ilmaisemaan mielipiteitään ja tunteitaan. Ilmaisua ehkä hillitsee jon-

Mikko Pohtola.

kinlainen arvokkuuskipsi, ujostelu ja piilevä pyrkimys kirjoittaa arvostelijoille mieliksi. ”Kyllä se arvostelijajoukko kestää, kannattaa testata”, yllyttää Rapila.

Jo kilpailun projektiryhmän ensimmäisessä kokouksessa vuonna 2008 kilpailu sai niin hyvän vastaanoton, että puheenjohtaja Rapila oli varma, että

kirjoituskilpailusta tulee suuri menestys. Hän oli oikeassa: Suomalaisesta kirjoituskilpailusta on tullut Suomalaisen Klubin tunnetuin vuosittainen tapahtuma, jota seurataan ja arvostetaan myös klubin ulkopuolella.

Varsinainen läpimurtovuosi oli 2016, jolloin teemana oli ”Suomi 100”.

Vuonna 2018 kilpailun konseptia uudistettiin äidinkielen ylioppilaskokeen lukutaidon kokeen kaltaiseksi, ja opettajat huomasivat voivansa harjoittaa oppilailla yo-kirjoitusta oikeanlaatuisella ja tasokkaalla aineistolla. ”Lopputuloks näkyi vuoden 2020 kilpailun korkeissa kirjoitusmäärissä. Todella monessa koulussa oli koko abiturienttijoukko kirjoittanut aiheistamme”, Rapila kertoo.

Koulutus ja demokratia aiheena tänä vuonna

Vuoden 2021 Suomalaisen kirjoituskilpailun teemana on ”koulutusta, osaamista ja demokratia”. Kilpailuaiheiden toivotaan innostavan lukiolaisia pohtimaan osaamisen ja koulutuksen merkitystä demokraattisen ja toimivan yhteiskunnan ja yksilön kannalta. Koronapandemian aiheuttaman poikkeuksellisen ajan kokemukset vaikuttavat myös siihen, miten koulutuksen merkitys nähdään.

Kilpailun teema liittyy suomalaisen oppivelvollisuuden kahteen merkivuoteen: vuonna 2021 oppivelvollisuuslain voimaantulosta tulee kuluneeksi sata vuotta, oppivelvollisuus laajenee 18 vuoteen ja samalla toisen asteen opiskelusta tulee kokonaan maksutonta. Oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteena on koulutustason nostaminen ja yhdenvertaisten koulutusmahdollisuuksien tarjoaminen kaikille nuorille.

Ennestään tuttujen yhteistyökumppanien Opetushallituksen, äidinkielen ja historian opettajien, Otavan ja Suomen Kuvalehden joukkoon liittyy myös Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra. ♦

In memoriam Sanansa mittainen mies on poissa

Keskellä kuuminta kesää meidät saavutti tieto siitä, että Suomalaisen kirjoituskilpailun projektiryhmän pitkäaikainen jäsen toimittaja Risto Lindstedt oli menehtynyt 72-vuotiaana 27.7.2021 nopeasti edenneeseen sairauteen.

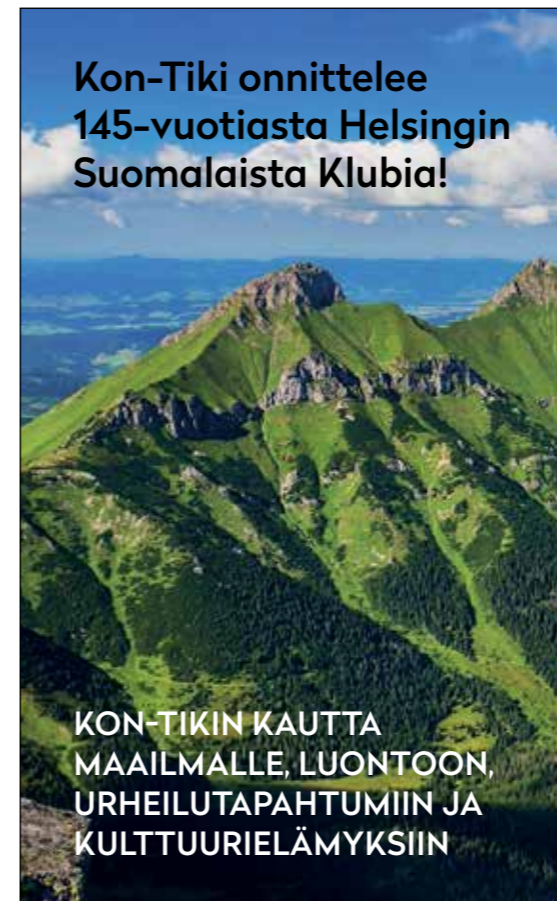
Risto toimi ryhmässämme Suomen Kuvalehden edustajana. Siihen hän soveltui erinomaisesti kokeneena toimittajana ja kilpailumme kummisedän Mikko Pohtolan pitkäaikaisena työtoverina ja ystävänä. Hän toi joukkoomme pitkään elämäkokemuksensa ja laajan ammattitaitonsa perustuvan inhimillisen yhteiskunnallisen näkemyksensä. Saimme monesti kuulla hänen myönteiseen elämänfilosofiaansa perustuvia käsityksiä käsittelemistämme kirjoitusaiheista tai arvostelukokouksissa perusteltuja mielipiteitään arvosteltavista kirjoituksista. Risto toi keskusteluun realistisen näkemyksensä, joka usein perustui myös hänen kokemuksiinsa lapsenlapsiensä parissa. Risto kirjoitti myös kilpailusta sen luonteeseen sopivat yhteenvedot Klubilehtemme ja hoiti voittajakirjoituksen esittelyteksteineen Suomen Kuvalehteen.

Suomalainen kirjoituskilpailu jäi kaipaamaan Riston syvää ja rehevää huumoria sekä hänen eläväistä hersyvää kielenkäyttöään.

Kevyet mullat ystävämme.

*Pekka Rapila,
Kirjoituskilpailun johtaja 2008-2020*

Kon-Tiki onnittelee 145-vuotiasta Helsingin Suomalaista Klubia!

KON-TIKIN KAUTTA
MAAILMALLE, LUONTOON,
URHEILUTAPAHTUMIIN JA
KULTTUURIELÄMYKSIIN

Metsä- ja luontomatka Slovakiaan 19.-24.4.2022

Klubilainen metsänomistaja tai aiheesta muuten kiinnostunut, tervetuloa tutustumaan Slovakian metsiin ja niiden hoitoon ammattilaisten johdolla. Tutustumme Tatran metsätuhoalueisiin, paikalliseen maaseutuun ja elinkeinoihin sekä pääkaupunki Bratislavaan. Koe, näe ja aisti Slovakian ainutlaatuinen luonto ja kulttuuri.

Matkan hinta 1650 €/hlö/2hh Hintaan sisältyy lennot Helsinki-Wien-Helsinki • majoitus jaetussa 2hh aamiaisineen • ohjelman mukaiset kuljetukset ja vierailut • ohjelman mukaiset ateriat; 3 x lounas, 2 x illallinen, ruokajuomina viini/olut • suomalaisen oppaan palvelut kohteessa • suomalaisen metsänhoitoyhdistyksen edustaja mukana matkalla

VARAUKSET JA TIEDUSTELUT
Kon-Tikin verkkokaupassa www.kontiki.fi tai sähköpostitse ilmoittautumiset@kontiki.fi

Käytämme kokonaisuinnottelua, jolloin matkan hintaan sisältyy kaikki oleellinen. Hintaan ei lisätä toimitus- tai palvelumaksuja. Hinnat sisältävät verot. Pidätämme oikeudet mahdollisiin muutoksiin. Vastuullinen matkanjärjestäjä on kotimainen Oy Kon-Tiki Tours Ltd.

Tähdenvälejä Klubin historiasta

TEKSTI Olli Alho | KUVA Esa Malm

Klubin arkistossa on ilahduttavan paljon puheita ja muistelmia menneiltä klubivuosilta. Erityisen arvokas muistelmakokonaisuus ovat Eero Saarenheimon klubihistoriaansa varten nauhoittamat ja litteroimat haastattelut. Kiitos Klubin menneiden sihteerien ja toiminnanjohtajien nämä ja monet muutkin arvokkaat dokumentit ovat säilyneet.

Venäjä, Venäjä, Venäjä!

A. Almberg Klubin perustavassa kokouksessa 1.9.1876

”Tämä asia koskee meidän kansallista ja valtiollista asemaamme Venäjän suhteen. Jokainen tuntee tämän asian laadun ja ne monet arat kohdat, jotka siitä ovat seurauksena. Tämän aseman säilyttämiseksi ja edistyttämiseksi vaaditaan meidän puolelta mitä suurinta varovaisuutta ja politiikkaa. Mutta ennen kaikkea vaaditaan siihen, että se mahtava kansa, jonka rinnalla ja yhteydessä me elämme, tuntee meidät, että se saapi selvän ja tasapuolisen käsityksen meidän valtiollisista ja kansallisista oloistamme, meidän oikeuksistamme ja velvollisuksistamme, meidän pyrinnoistamme ja riennoistamme.

Mitä on nyt meidän puolelta tehty? Vähän, sanomattoman vähän. Me olemme niinkuin näkinkenkä vetäytyneet kuoreemme ja annamme muun maailman ajatella meistä ja meidän oloistamme, mitä hyväksi näkee. Vielä tänäpäni ei ole mitään harvinaista Venäjän sanomalehdissä lukea kyhäyksiä meidän maastamme ja kansastamme, jotka osoittavat mitä suurinta tietämättömyyttä oloistamme. Ei sillä, jos niitä onkin meidän lehdissämme kerrottu ja oikaistu, jopa välistä vastalausekin pantu, niin mitä merkitystä sillä on ollut. Eihän ikinä voi otaksua, että venäläiset rupeavat meidän sanomalehtiämme lukemaan...Jos tällaisilla oikaisuilla ja vastalauseilla sekä meidän olojamme valaisevilla kirjoituksilla tahdotaan jotain saavuttaa, pitää ne ilmestymän Venäjän lehdissä”.

Antti Jalava (Almberg) (1846-1909) oli Uuden Suomettaren päätoimittaja, unkarin kielen lehtori ja suomen kielen opettaja. Hän oli Klubin ensimmäinen puheenjohtaja.

Kunnia sille, jolle kunnia kuuluu

Ote professori Elier Aspelin-Haapkyllän päiväkirjasta 3.9.1909.

”Eilen kävin Otavan talossa saadakseni J. H. Erkon valokuvan teatterihistoriaa varten. Renqvist vei minut Tietosanakirjan toimituksen huoneustoon, talon yläkerrossa, jossa paraikaa juotiin kahvia. Suuren yrityksen eri toimimiehillä ja -naisilla on eri huoneensa; kaikki on uutta ja somaa. Kyllä Otava jo on mahtavaksi kasvanut – liike, jonka alkuunpanija minä olin. Sillä minä olin se, joka, suuttuneena siitä tavasta jolla tyly G.W. Edlund kohteli minua, kun tarjosin hänelle Takasen elämäkerran kustannettavaksi. Minä puhuin suomalaisen kustannusyhtiön tarpeellisuudesta, kehoitin ystäviä ja tuttavien ryhtymään asiaan ja niin pidettiin noin 1889-90 ensimmäinen kokous asiasta Suomalaisessa Klubissa. Vanhat johtajat, Yrjö ja Jaakko Koskinen olivat kyllä välinpitämättömiä, eivät luulleet yrityksen menestyvän, mutta se oli sittenkin tulevaisuuden asia, jolla on ollut melkoinen merkitys kirjallisessa elämässämme”.

Eliel Aspelin-Haapkyllä (1847-1917) oli professori, valtioneuvos ja kirjallisuuden tutkija.

Klubin arkistoa hoitava Olli Alho löytää Klubin historiasta herkullisia yksityiskohtia.

Vänrikki tekee historiaa

Vuonna 1939, talvisodan kynnyksellä oli Helsingin Sanomissa ja Uudessa Suomessa seuraava kirjoitus:

”Täällä kaukana kotoa tuumin yöllä päivystävänä upseerina isänmaan asiaa ja ehkä alkavia taloudellisia vaikutuksia. Ehdotan, että jokainen Suomen mies ja nainen, jolla on vasemman käden nimettömässään kultasormus vaihtaisi sen teräksiseen sormukseen, jonka saisi vastineeksi. Kultasormuksista saataisiin varmasti kokoon kymmeniä tuhansia maanpuolustukseen”. Kirjoituksen allekirjoitti reservin vänrikki **Jussi Lappi-Seppälä**.

Keräys pääsi vauhtiin vasta talvisodan jälkeen, huhtikuussa 1940. Sormuksia saatiin 315 000 kappaletta ja muita kultaesineitä 19 000. Kultaa kertyi 1 750 kiloa. Kullan myöhempi kohtalo on oma erikoinen historiansa ja se tuli hyödyttämään kansakuntaa vasta sotien jälkeen.

Jussi Lappi-Seppälä (1911-1977) valmistui arkkitehdiksi 1936. Hän toimi 1938-49 arkkitehtinä ja rakennustoimiston päällikkönä Maatalousministeriössä sekä Rakennushallituksen pääjohtajajana 1954-71. Hän oli kokoomuksen kansanedustaja 1945-54.

Lappi-Seppälä liittyi Klubiin 1940 ja hänestä tuli siellä yksi keskeisiä vaikuttajia. Hän korosti Klubin merkitystä jäsenten keskinäisten seurustelun ja yhdessäolon kannalta ja toi toimintaan mukaan monia laajaan ystävä- ja tuttavapiiriinsä kuuluvia henkilöitä. Hän oli johtokunnan jäsen 1945-53 ja kutsuttiin kunniajäseneksi 1964. Hän sai professorin arvonimen vuonna 1969.

Rakennushallituksen pääjohtajan valinta synnytti pitkäkestoisen kriisin valitun pääjohtajan ja Arkkitehtiliiton välille, sillä liitto oli kannattanut tehtävään Alvar Aaltoa. Aalto oli liittynyt Klubiin vuonna 1946, mutta erosi työkiireisiin vedoten vuonna 1953 - sihteerin lähettämällä kirjeellä. Yhteyttä klubiveljien vi-ranhakuun ei ilman tarkempia tutkimuksia näyttäisi olevan.

Nuori Martti Talvela laulaa Klubilla

Helge Virkkunen (1984-1986):

”Talvelan toimimme klubille aivan vihreänä poikana. Tuli klubille laulamaan. Pyrkii oopperaan. En tuntenut, mutta tiesin hänen laulavan vietävän komeasti. Klubilla oli ruotsalainen kouluttaja, **Martin Öhman**, maailmankuulu tenori. Käskin Talvelan ottaa Öhmanilta tunteja niin paljon kuin voi, SOK maksaa kaiken sillä ehdolla, että Talvela tulee kahdesti laula-

maan SOK:n tilaisuuteen. Talvela ilmoitti tulevansa mielellään. SOK maksoi.

Sitten hän lauloi taas klubissa. Otin **Leikolasta** kiinni ja kysyin, eikö Talvela laulakin hyvin. Leikola myönsi. Sanoin, että Orion varmaan maksaa kuukauden lisäopinnot, Öhman oli näet tullut takaisin. Leikola lupasi, jos Talvela laulais Orionillakin kaksi kertaa Näin me autoimme Talvelaa silloin aivan vihreänä poikana. Ennenkuin suomalaiset ehtivät

Koivisto puhumassa Klubilla

Presidentti Mauno Koivisto puhui Klubin kirjaillassa 19.9.1994. Hän muisteli myös vuotta 1944, jolloin hän pääsi siviiliin.

”Voi vielä tässä yhteydessä sanoa, että mitä sotilaallisen kunniaan ja isänmaan kiitokseen tulee, niin ensiksikin piti luovuttaa kampeet. Asetakista pantiin puukolla olkalaput poikki ja sillä piti lähteä Turussa Aurakadulla kävelemään. Sitten se mantteli, oli talvi tulossa ja sen sotilaspäällystakin sai pitää vähän aikaa, kunnes se piti luovuttaa pois. Minä menin Turussa suojeluskuntatalolle niin kuin piti ja kysyin että mites tälle? No heitä tonne kasan päälle – minä heitin enkä kysynyt kuittia.

Jonkin ajan kuluttua tuli kaksi poliisia meille kotiin kysymään sitä sotilaspäällystakkaa.

Kului jonkin aikaa ja sitten näiden reserviläis- ja veteraanijärjestöjen taholla nousi kysymys, että eiks nyt sentään olis kohtuullista, että joku merkki voitais antaa rintaan. Kyllä isänmaa silloin aika nuukasti suhtautui.”

tehdä mitään, Talvela vietiin Öhmanin oppilaana Tukholmaan. Sieltä saksalaiset veivät hänet Saksaan”.

Virkkunen oli aikansa tunnetuimpia kuoromiehiä ja sen ohella SOK:n eri tehtävissä, myös johtokunnan jäsenenä. Klubin kunniajäsen 1963. Erkki Leikola oli professori, Orionin toimitusjohtaja ja Klubin pitkäaikainen puheenjohtaja. Klubin kunniajäsen 1960.

Sai potkut kantapöydästä

Kirjailija Ensio Rislakki (1896-1977):

”Oli pahin sota-aika. Joskus minäkin pääsin ns. ”pitkään pöytään”, jonka yläpäässä istuivat johtokunnan jäsenet ja alapäähän mennessä nuoremmat ja vähemmän arvokkaat jäsenet. Puhuttiin tietenkin sodasta ja ennen kaikkea siitä kuka voittaa. ”Vanhat herrat” olivat jyrkästi Saksan kannalla, mutta nuoremmat olivat paljolti toista mieltä, tai ainakin sitä mieltä, ettei voittajan nimeä ole vielä kirkossa kuulutettu. Minäkin nousin – muutaman paukun jälkeen - puhumaan oikein ilkeästi: ”Mikäs Klubi tämä oikein on? Onko tämä natsiklubi vai Suomalainen Klubi?”

Seuraus oli kova ja tyly. Klubin isäntä Kilpinen nousi ylös, viittasi kädellään ovelle ja sanoi: ”Mene pois – ulos!” Tietenkin tottelin, mutta olin kylläkin raivoissani. Muistan vieläkin, kun kotiin tultuani istahdin vaimoni sängyn laidalle ja selostin tapausta. Vaimoni muistaa sen vieläkin...”

Toimitusjohtaja Oskar Kilpinen (1871-1956) oli Klubin johtokunnan jäsen ja myöhemmin isäntä. Kunniajäsen 1945.

Kielivirheitä

Kouluneuvos Aarne Honka (1889-1975). Liittyi Klubiin 1933.

”Jatkosodan aikana, joskus 1942, suomalainen Klubi oli kutsunut Saksan lähettilään von Blücherin illalliselle. Siellä piti ensiksi **O.W. Louhivuori** talouspoliittisen esityksen erittäin arvokassisältöisen ja hyvällä saksan kielellä. Mutta sitten pääsi myös **K. N. Rantakari** irti ja piti myös puheen saksankielellä, joka ei ollut läheskään yhtä hyvää kuin Louhivuoren saksa, vaikka Rantakari oli tutkinut Bismarckia ja tämän elämää. Hänen saksansa ei ollut kovin kehuttavaa, kuten tämä, jonka hän lausui suurella ponnella: ”Die deutsch-finnische Waffenbrüderschaft ist uns sehr teuer geworden”. Blücheriä nauratti suuresti, koska tämä tietysti suomeksi käännettynä merkitsee, että tämä suomalais-saksalainen aseveljeys on tullut meille hyvin kalliiksi. Hän tietysti tarkoitti ”ist uns sehr wertvoll (arvokkaaksi) geworden”

(Jälkeenpäin ajatellen Rantakari oli kielivirheineen sittenkin oikeassa. Toimittajan huomautus)

O. W. Louhivuori (1884-1953) oli professori, vakuutusjohtaja ja senaattori. K.N. Rantakari (1877-1948) oli toimittaja ja poliitikko.

Vuoden 1890 ylioppilas muistelee

Senaattori Heikki Renvall puhui Klubin 75-vuotisjuhlassa 23.11.1951

”Kun minä tulin ylioppilaaksi 1890, niin oli toinenkin sellainen vähän herttaisempi suomalainen yritys, se oli Helsingin ruotsinkielisten rouvien perustama Suomalainen Seura, jossa me nuoret maakunnista tulleet ylioppilaat saatettiin Helsingin sivistyssukujen kotien piiriin, ja jossa meitä opetettiin tanssiaskelin ensiksi katsomaan suomalaisia sivistyneitä tyttöjä silmiin. Useat tulivat sitten meidän elämäkumppaneiksemme. Siellä opittiin ne temput, jotka tarvittiin sekä sydämen voittamiseksi mutta myös sivistyneen kodin perustamiseksi.

Ja sen jälkeen kun opinnot oli suoritettu, oli tie hyvin lyhyt Suomalaiseen Klubiin. Täällä tapasi vanhempia setiä ja ystäviä, joiden rouvat olivat jo tuttuja ja joiden kodeissa oli käyty, ja täällä saatiin uudestaan virikettä suomalaisuuden aatteelle ja sille pyrkimykselle, joka oli suomenkielisen sivistyneistön perustaminen.”

Heikki Renvall (1872-1955) oli itsenäisyysenaattori ja lakitieteen tohtori. Klubin kunniajäsen 1948. Hän löysi elämäkumppanikseen oopperalaulaja Aino Acktén.

Setien kanssa Klubilla

Kirjailija Yrjö Soini (1896-1975):

”Silloin oli keskeinen henkilö myös vuorineuvos **K. A. Paloheimo** eli ”Kapa-loheimo”, kuten sanottiin. Lystikäs ja elävä mies. Löi aina tavatessaan olkapäähän niin, että melkein koski. Hänellä oli vissejä periaatteita ja rituaaleja. Tutustuminen häneen kävi kolmessa vaiheessa. Kun esiteltiin – ja kun olin niin kovin paljon nuorempi kuin hän – hän määräsi, että sinä sanot minua sedäksi. Seuraavassa vaiheessa sai sanoa veljeksi. Viimeinen vaihe oli, että sai sanoa sinuksi. En ole missään muualla tavannut tällaista järjestelmää, mutta hän piti siitä kiinni. Pidän suurena kunniana, että ehdin tulla hänen kanssaan sinuksi ennen kuin hän kuoli.

K.A. Paloheimo syntyi 1862. Hänet kutsuttiin Klubin kunniajäseneksi vuonna 1929.

Tulevia muistelijoita

Klubin perinteinen Uusien jäsenten ilta pidettiin 27. syyskuuta. Paikalle oli saapunut ilahduttavan suuri joukko viimeisen vuoden aikana Klubiin liittyneitä veljiä, joille esiteltiin Klubin laajoja harrastus- ja muita aktiviteetteja. Kuoron kvartetti ja tuplakvartetti ilahduttivat laulullaan.

Uudet veljet pääsivät myös tutustumaan vasta remontoituihin Klubin tiloihin, joita varttuneemmat veljet ylpeinä esittelivät. ♦

Onko tässä tulevia muistelijoita? Uusien jäsenten illassa viime vuoden aikana jäseneksi liittyneille veljille esiteltiin Klubia ja sen toimintaa.

KUVA Juhani Mustonen.

**OMA KOTI
VIELÄ MYYMÄTTÄ?**

*Hoidan asuntosi myynnin sujuvasti
ja vakaalla ammattitaidolla.*

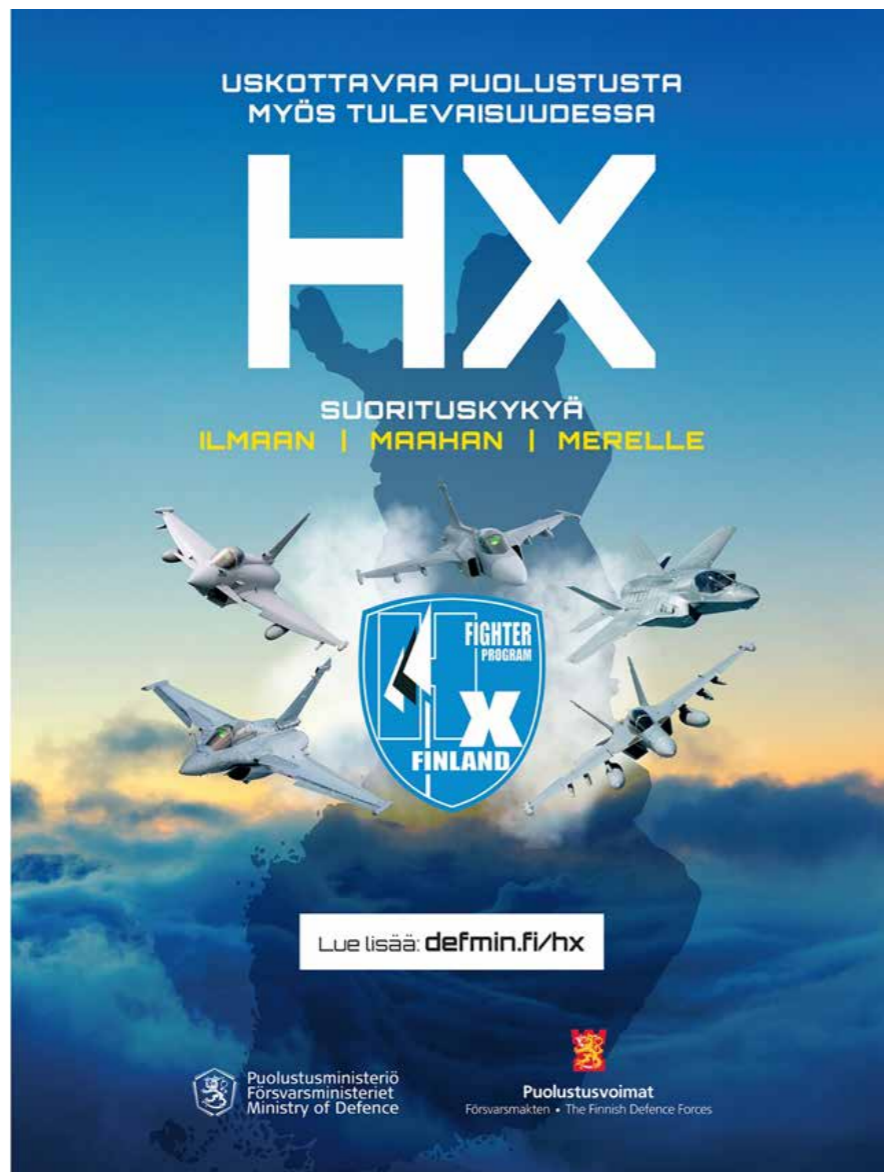
JARI KETTINEN
kiinteistönvälittäjä LKV,
LVV, KILAT, YEAT, partner
0400 411 559
jari@bo.fi

Miten uuden hävittäjän valinta tehdään?

TEKSTI Juha-Pekka Keränen | KUVAT Puolustusvoimat

Päätös Puolustusvoimien uudesta hävittäjästä tehdään todennäköisesti kuluvan vuoden loppuun mennessä. Tässä artikkelissa HX-hankkeen johtaja, prikaatinkenraali Juha-Pekka Keränen selostaa, kuinka monimutkainen valintaprosessi etenee.

Puolustusvoimat on sitoutunut siihen, että puolustusministeriöllä ja valtioneuvostolla on käytössä kaikki päätöksenteon perusteet siten, että valintapäätös on mahdollista tehdä tämän vuoden aikana. Yksi tärkeimmistä asioista on, että HX-kilpailu ja tarjousten evaluointi on toteutettu asetettujen pelisääntöjen mukaisesti. Poliittinen johto on hyväksynyt HX-hankkeen päätösmallin, jonka perusteella jokaiselle päätösalueelle (huoltovarmuus, kustannukset, teollinen yhteistyö ja sotilaallinen suorituskyky) on laadittu turvaluokiteltu arviointikäsikirja, jonka mukaisesti kukin evaluointi toteutetaan. Arviointiprosessi on tehty ”siiloissa”, jotta eri päätösalueiden tulokset eivät vaikuta muiden päätösalueiden työn laatuun ja sisältöön. Prosessikuria on tarkkaillut joko ulkoinen tai sisäinen laadunvarmistus, joka tuottaa oman analyysin arviointikäsikirjassa kuvatun prosessin noudattamisesta. Kuvaan tässä artikkelissa lyhyesti arvioinnin toteuttamisen julkisella tasolla. Puolustusministeriön internetsivuilla (Hävittäjähanke HX - Puolustusministeriö (defmin.fi)) on esitetty laajemmin tietoja HX-hankkeesta

ja myös vuonna 2018 kirjoittamani artikkeli suorituskyvyn arvioinnista. Strategisten hankkeiden ohjelmajohtaja Lauri Purasen blogeissa on myös käsitelty HX-hankkeen arviointiprosessia.

Monitoimihävittäjän suorituskyvyn korvaaminen on laaja ja aikaa vievä prosessi. HX-hanke on toteutettu skenaariolähtöisesti; ”Meillä on ongelma, kun Hornettien suorituskyky vanhenee ja tarvitsemme 2030-luvulle uuden suorituskykyratkaisun”. Kuvasimme Suomen 2030-luvun toimintaympäristön, jonne toivoimme konsepteja ja niille suorituskyvyt ongelman ratkaisemiseksi. Hanke käynnistyi vuonna 2015, ja keväällä 2016 Ison-Britannian, Ranskan, Ruotsin ja Yhdysvaltain hallitukselle lähetetty tietopyyntö (RFI) tuotti vastaukset tarjouspyynnön saaneissa valtioissa kotipaikkaansa pitäviltä viideltä hävittäjävalmistajalta. Kilpailussa on mukana yhteiseurooppalainen EF-2000, vastuuvaltiona Iso-Britannia, ranskalainen Rafale, ruotsalainen JAS-39E ja yhdysvaltalaiset F/A-18E sekä F-35A. Ratkaisut olivat varsin perinteisiä monitoimihävittäjien suorituskykyihin perustuvia. JAS-39E ja F/A-18E ratkaisuissa oli mukana tukevia ja toimintaa laajentavia suorituskykyjä, kuten ilmalvontakone GlobalEye ja elektronisen sodankäynnin erikoiskone E/A-18G Growler. Ensimmäisestä tietopyynnöstä edettiin neuvotteluvaiheiden ja alustavien tarjouspyyntöjen jälkeen lopulliseen tarjouspyyntöön, joka lähetettiin tammikuun lopussa.

Kuten julkisuudessa on kerrottu, jokainen kandidaatti jätti lopullisen ja sitovan tarjouksensa määräaikaan 30.4.2021 mennessä. Tästä käynnistyi virallinen HX-tarjousten evaluointi. Sotilaallisen suorituskyvyn arviointiin liittyneet järjestelmä- ja kyvykkyysarviointit aloitettiin kuitenkin heti vuoden alussa, koska sotilaallisen suorituskyvyn arviointi on laajempi ja muita päätösalueita pidempi prosessi. Tämä

aikataulu oli kandidaateilla etukäteen tiedossa ja kaikki suorituskyvyn todentamiset tehtiin vuoden 2020 loppuun mennessä. Tarjouspyynnössä jokaiselle kandidaatille annettiin kolme viikkoa aikaa osoittaa suorituskyky. Yksi näistä kolmesta viikosta oli HX Challenge, joka oli erittäin tärkeä vaihe, koska siinä pystyimme todentamaan suorituskyvyn suomalaisessa toimintaympäristössä ja itse rakennetulla testikentällä.

Ylöspäin suuntautuva optimointimalli

HX-hankkeen päätöksentekomalli on suunniteltu Suomen olosuhteisiin ja tarpeisiin parhaiten sopivan monitoimihävittäjähankinnan kokonaisratkaisun arvioimiseen. Ylöspäin suuntautuvan optimointimallin soveltaminen tarkoittaa, että HX-hankkeen ei tarvitse määrittellä perinteisen monikriteerivertailun edellyttämiä painokertoimia hankinnan eri osa-alueille ja arvottaa toisistaan riippumattomia tekijöitä. Päätöksentekomallin tavoitteena oli optimoida yhdessä tarjoajien kanssa jokaisen HX-kandidaatin kokonaispaketti käytössä olevaan hankinta- ja ylläpitobudjettiin. Neuvotteluissa pyrimme siis rakentamaan Suomelle parhaiten soveltuvan Gripen-, Rafale-, Eurofighter-, Super Hornet - ja F-35 -ratkaisun käyttöön saadulla hankintabudjetilla. Seuraavassa menettelyä havainnollistaa seuraavalla sivulla oleva laatikko: HX-järjestelmän määrittäminen.

Huoltovarmuuden, kustannusten ja teollisen yhteistyön päätösalueilla ei vertailla kandidaatteja vaan päästäkseen lopulliseen suorituskykyvertailuun, niiden tulee läpäistä näille päätösalueille asetetut kriteerit. Luonnollisesti vertailua voidaan tehdä jälkikäteen, mutta hankintamallin perusajatuksena oli, että kun päätösalueen kriteerit täyttyvät, siihen ei kannata investoida enempää, koska kiinteällä hankintabudjetilla

se on poissa muista päätösalueista ja lopulta sotilaallisesta suorituskyvystä.

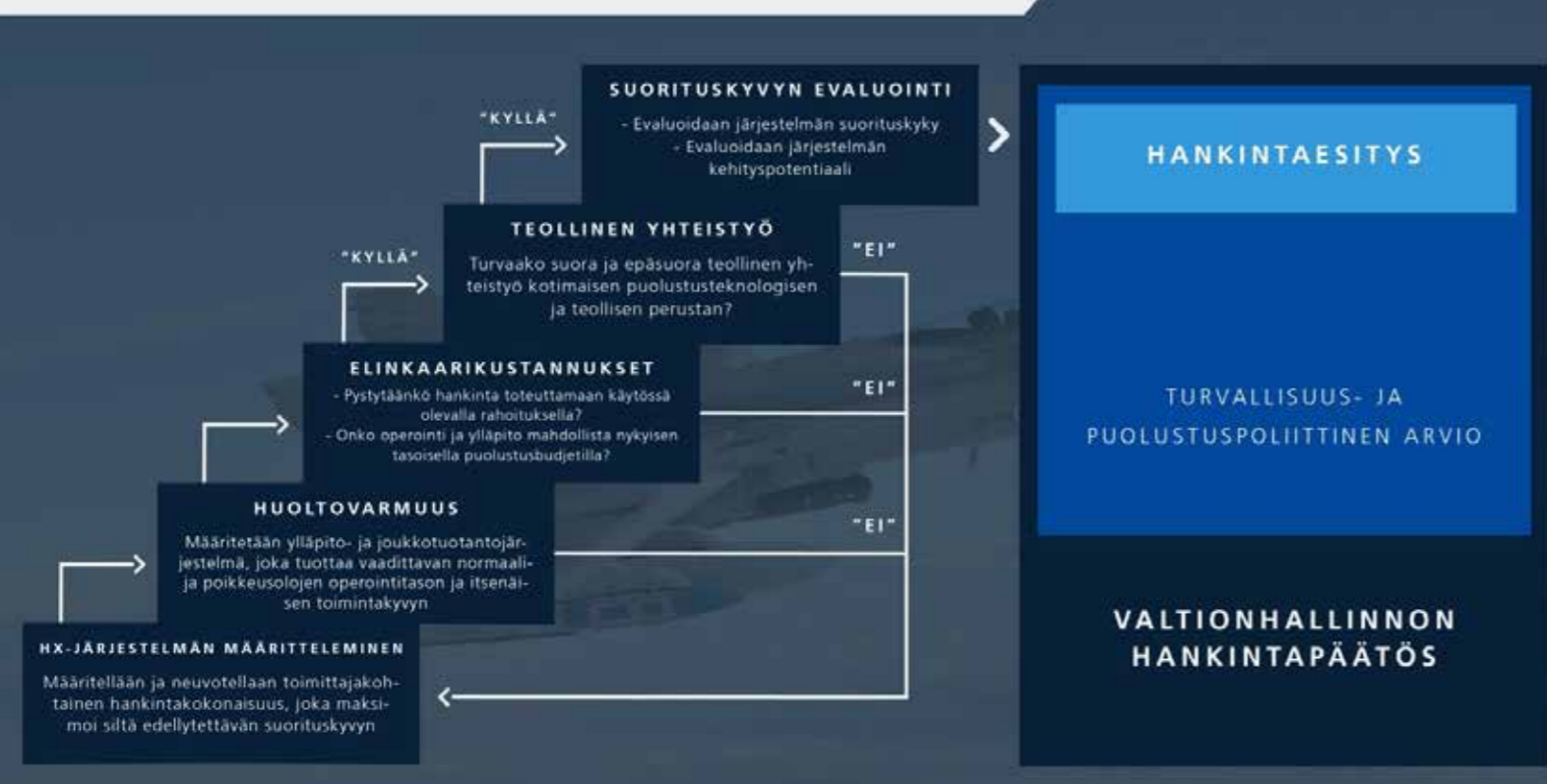
Jokaisella päätösalueella lopullinen kyvykkyysien ja kriteereiden arviointi tehdään ryhmäpäätöksenä, jota ennen asiantuntijat ovat tehneet omat järjestelmätason arviot. Jäsenet ovat perehtyneet sisältöön ja ovat alansa parhaita osaajia, jolloin asiantuntijoiden esitysten jälkeen ryhmäkeskustelu on korkeatasoista ja moniulotteista.

Huoltovarmuuden päätösalueella kriteerinä on varmistaa, että puolustusvoimien on mahdollista toteuttaa poikkeusolojen tehtävätarpeiden edellyttämät ilmaoperaatiot myös silloin, kun yhteydenpito pääkäyttäjään tai huoltokuljetukset Suomeen ovat estyneet. Tämä edellyttää hyvää materiaalista valmiutta, kuten työkaluja, varaosa- ja vaihtolaitevarantoa sekä poikkeusolojen toiminnan edellyttämää laaja-alaista osaamista.

Ilmavoimien hajautettu toimintatapa edellyttää henkilökunnalta hyvää järjestelmätuntemusta ja monipuolista kokemusta kaluston käyttö- ja vika-huolloista sekä laajaa reservin käyttöä. Ilmavoimiin rakennetaan kansallinen koulutusjärjestelmä. Koko laivaston konfiguraation hallinta ja lentokelpoisuuden ylläpito edellyttää vieläkin syvällisempää osaamista Puolustusvoimien logistiikkalaitoksessa ja kansallisessa ilmailuteollisuudessa. Kaluston huolto- ja ylläpitojärjestelmä rakennetaan kansallisista lähtökohdista, jotta Suomeen saadaan riittävä osaaminen ja järjestelmätuntemus. Logistiikkalaitos vastaa tästä osa-alueesta. Osa kyvyistä rakentuu teollisen yhteistyön suorina projekteina, koska erityisesti strategisilla kumppaneilla, Patria ja Insta, on ollut vahva rooli Hornet-kaluston ylläpidossa ja kehittämisessä.

Kustannusten päätösalueella kriteerinä on, että koko hankinnan pitää mahtua annettuun budjettiin ja käyttökustannukset saavat olla enintään 10%

HÄVITTÄJÄHANKE HX PÄÄTÖKSENTEKOMALLI

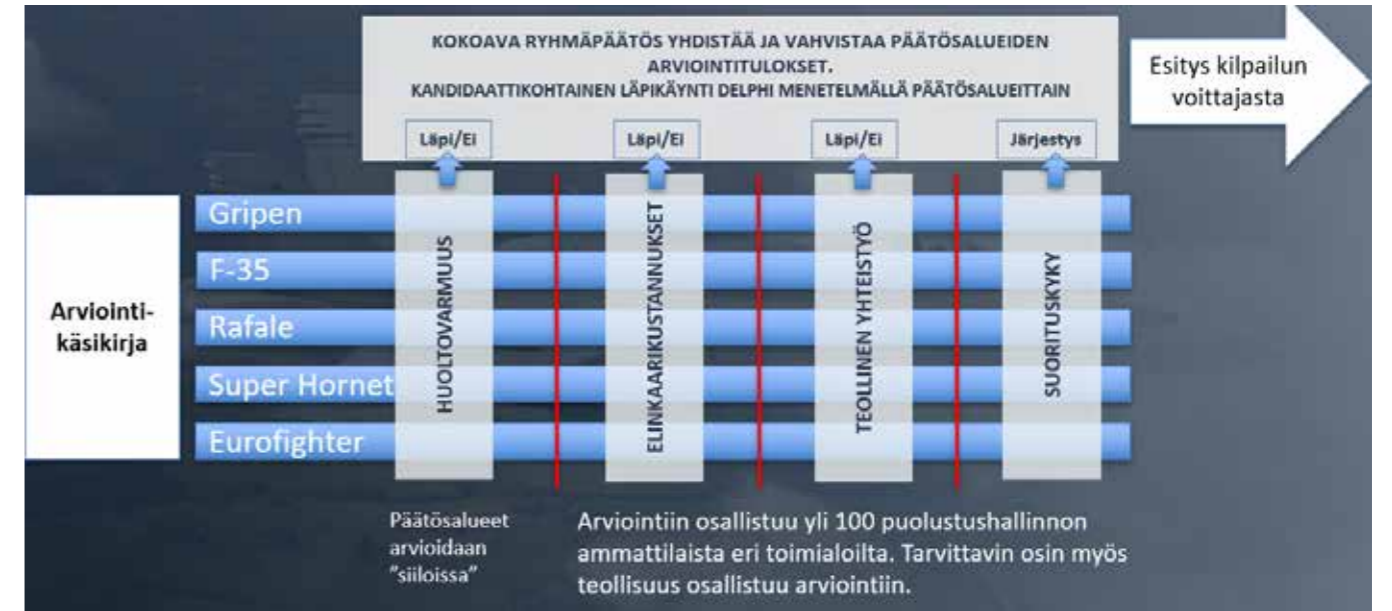

puolustusbudjetista. Käytössä olevalla 10 miljardilla eurolla, on katettava lentokoneet, aseet, sensorit ja muut erityis- ja tukijärjestelmät, koulutuksen ja ylläpidon järjestelmät ohjekirjoineen sekä toiminnan käynnistämisen edellyttämä koulutus. Lisäksi budjetilla on katettava teollisen yhteistyön käynnistämistä aiheuttavat mahdolliset kulut ja HX-suorituskyvyn käyttöönoton edellyttämä turvallisuuskriittisen infrastruktuurin rakentaminen. HX-kokonaisuuden 2060-luvulle ulottuvan palveluskäytön aikaiset käyttö- ja ylläpitokulut ja kehittäminen tulee voida kattaa normaalista puolustushallinnon vuotuisesta budjetista. Hankintahinta muodostuu yksityiskohtaisesti sopimuksissa määritetyistä kokonaisuudesta. Jokaiselle kandidaatille on annettu budjetti, johon kunkin tarjoukset on mitoitettu.

HX-hankkeen päätöksentekomalli on niin sanottu ylöspäin suuntautuva optimointimalli. Päätöksenteossa pyritään tuottamaan HX-tarjoukkipailuun osallistuvien kandidaattien kanssa optimaalinen kokonaisuus Suomen olosuhteisiin soveltuvasta monitoimihävittäjäjäratkaisusta.

Käyttökustannukset muodostuvat kaluston ylläpidosta ja käytöstä. Ylläpidon kustannukset perustuvat jokaiselle kandidaatille rakennettuun huoltojärjestelmään. Kaluston vika- ja huoltotiedot on pyydetty kansainvälisellä standardiformaatilla. Logistiikkalaitoksen järjestelmäasiantuntijat arvioivat ylläpitojärjestelmän toiminnallisuuden, jonka jälkeen ylläpidon kustannukset lasketaan käytössä olevalla simulaattorilla, joka on verifioitu Hornetin datalla. Asiantuntijat arvioivat simulaation tulokset ja ryhmäpäätöksellä hyväksyvät ylläpidon kustannusarvion.

Ylläpitokustannuksiin lisätään Ilmavoimien ja Logistiikkalaitoksen Ilmajärjestelmäosaston HX-toimintaan liittyvän henkilöstön palkkakustannukset, lentotoiminnan ja siihen liittyvien johtamisjärjestelmien sekä muun joukkotuotannon (asevelvollisten koulutus) toimintamenot, kiinteistöjen vuokrat ja muut välilliset kustannukset. Kustannuksiin sisältyy myös kumppaneilta ostetut palvelut, kuten lentotoiminnasta perittävät laskeutumis- ja liikennöintimaksut. Tämän päälle lisätään vielä kalustokohtaiset polttoainekustannukset.

Teollisen yhteistyön päätösalueella arvioidaan HX-tarjoajien ja kotimaisen teollisuuden välisen yhteistyön toteutumista. HX-hankkeen teollisen yhteistyön minimivaatimukseksi on asetettu 30 prosenttia toteutuneesta kokonaisuuden arvosta. Puolustusministeriö vastaa teollisen yhteistyön arvioinnista. Teollisen yhteistyön arvioinnissa arvioidaan, onko yhteistyön projektit hyväksyttävissä eli tuottavatko ne riittävät kyvykkyudet ja mikä on niiden tuottama arvo.

Teollisen yhteistyön ensisijaisena tavoitteena on turvata koti- ja ulkomaisen puolustusteollisuuden sotilaallinen huoltovarmuus ja varmistaa kriittisen teknologian saatavuus kaikissa olosuhteissa. Toissijaisena tavoitteena on varmistaa suomalaisen teknologian ja huipputaiteen kehittäminen ja ylläpito myös tulevaisuudessa.

Arvioinnin vaihe

Lopullisten tarjousten saavuttua hankkeen henkilöstö tarkasti tarjousten sisällöt. Aikaa tähän meni noin viikko jokaiselta kandidaatilta. Tarjousten sisältöjen tiedontarkastamisen jälkeen lukitsimme

Tarjousten arviointi lähenee loppuaan ja tällä hetkellä viimeistellään kolmen ensimmäisen päätösalueen arvioita. Arviointi on tehty samanaikaisesti läpimenoperiaatteella arvioitavissa päätösalueilla. Näissä arvioidaan pääsevätkö kaikki kandidaatit sotilaallisen suorituskyvyn lopulliseen arviointiin.

kandidaattien arvioitavat konfiguraatiot toukokuun lopussa. Tämä oli tärkeä prosessin vaihe, sillä päätösmallin mukaisesti arvioimme lopullisissa tarjouksissa tarjotun kokonaisuuden. Mitään yksityiskohtaa ei voi jättää huomioimatta, emmekä voi hyväksyä tarjoukseen sisällyttämättömiä lupauksia. Painopisteenä oli tarkastaa, että sisältyivätkö kaikki neuvotteluissa luvutetut kyvykkyudet tarjoukseen. Yhtä lailla halusimme varmistaa, että kaikki Ilmavoimien hajautetun taistelutavan edellyttämät kikkheet kuten käyttöhuoltomateriaali ja tehtäväsuunnittelujärjestelmät oli sisällytetty tarjoukseen.

Sotilaallisen suorituskyvyn arviointi

Sotilaallisen suorituskyvyn arviointi tehdään kahdella osa-alueella, 1. operatiivisten suorituskyvyvaatimusten (Vaikuttavuus ja soveltuvuus -osa-alue) sekä 2. Tulevaisuuden kehityspotentiaalin

osa-alueiden perusteella. Puolustusvoimat antaa sotilaallisen suorituskyvyn perusteella valintasuosituksen.

Sotilaallisen suorituskyvyn arviointi on suoritettu kolmessa vaiheessa yksityiskohdista kokonaisuuksiin edeten ja jäljellä on viimeinen neljäs vaihe. Ensimmäisenä tehtiin järjestelmäarvio, seuraavana kyvykkyysarvio ja nyt kolmantena vaiheena tehdään operatiivinen arvio. Tässä viimeisessä vaiheessa sotapelataan tarjousten sisältö. Suorituskyvyn todentamismenetelmänä on käytetty muun muassa ehdokkaiden tarjouspyyntöön antamien vastausten vertaamista ja annetun tiedon luokittelua, mallintamista ja simulointia, simulaattorilentoja sekä lentotestejä. Lentotestien painopisteenä oli todentaa sensoreiden ja järjestelmien suorituskyky, jonka pohjalta pystyimme vertaamaan tarjouspyynnössä esitettyjen tietojen paikkaansa pitävyyden. Lentoarvo- ja suorituskykytestien painopiste oli aikaisemmin jo tietopyyntövaiheessa.

HÄVITTÄJÄHANKE HX SOTILAALLINEN SUORITUSKYKY

Järjestelmäarviossa tarkasteltiin kandidaattien HX-ratkaisuisia käytettyjen järjestelmien toimintaa sekä todennettiin kriittisten järjestelmävaatimusten täyttyminen. Tavoitteena oli ymmärtää kunkin HX-ehdokkaan järjestelmä- ja systeemiratkaisu. Puutteelliset tai ristiriitaiset järjestelmätiedot on huomioitu kasvaneena riskinä ja epävarmoissa tapauksissa on käytetty alinta luotettavaa arviota järjestelmän suorituskyvystä. Järjestelmäarviolla tuotettiin kuvauksia HX-järjestelmän toiminnasta ja järjestelmien ominaisuuksia kuvaavia mitta-arvoja seuraavaa vaihetta varten. Asiantuntijoiden ryhmäpäätöksen perusteella jokainen kandidaatti ja sen järjestelmät mallinnettiin käytössä olevaan simulaatioympäristöön.

Toisen vaiheen kyvykkyysarvion pohjana oli tositetut vastaukset ja jär-

HX-ehdokkaiden sotilaallisen suorituskyvyn päätösalueen arvioinnissa otetaan huomioon konekandidaattien vaikuttavuus ja soveltuvuus Suomen toimintaympäristössä toteutettaviin tehtäviin ja niiden osavaiheisiin. Lisäksi arvioidaan ehdokkaiden tulevaisuuden kehityspotentiaali.

jestelmäarviot kyvykkyysvaatimusten täyttämistä. Tavoitteena oli ymmärtää ehdokkaiden hyödyntämien erilaisten kyvykkyysien merkitystä tehtäväpolkujen eri vaiheissa. Näissä suoriutumista todennettiin parven simulaatorilannoilla. Arviointi tuotti taisteluiden tehtäväpolkuihin liittyviä menestyksen mitta-arvoja, joita ovat esimerkiksi tuhoamiskyky ja selviytymiskyky.

Kolmantena vaiheena arvioitiin ensin HX-kandidaattien kyky saavuttaa halutut vaikutukset tarjouspyynnön skenaarioissa. Menestyksen mitta-arvona on vaatimusten täyttyminen

ja parhaan kokonaissuorituskyvyn löytäminen, jonka mitta-arvoina ovat esimerkiksi tuotetut vaikutukset, käytetyt resurssit ja selviytymiskyky, joustavuus, kyky tilanneymmärryksen jakamiseen ja läsnäolo. Kandidaattien skenaarioiden konseptivastaukset todennettiin lentämällä skenaariot useita kertoja HX-simulaatioympäristössä.

Tehtävälueiden ja tukeutumisen skenaariot on todennettu ja arvioinnissa keskitytään tarkastelemaan HX-kandidaattien varsinaista operatiivista suorituskykyä Suomen operaatioympäristössä ja HX-ratkaisuvaihtoehtojen

suoriutumista osana puolustusratkaisua. Suorituskykyvertailun viimeisessä vaiheessa arvioidaan kandidaattien suorituskyky operatiivisessa sotapelissä vuoden 2025 ja 2030 konfiguraatioissa sekä tulevaisuuden kehittämispotentiaalin vaikutus suorituskykyyn 30-vuoden käytön aikana. Kandidaateilla on käytössä tarjoukseen sisältyvä ase- ja sensoripaketti, joilla pitää pärjätä sotapelissä.

Pitkäkestoisessa sotapelissä arvioidaan HX-tarjoajien esittämien kokonaisratkaisujen kykyä suoriutua useita vuorokausia ja lentokierroksia kestävä tapahtumaketjun ajan. Ratkaisuvaihtoehdon kyvykkyys suoriutua sotapelin eri vaiheissa kohdattavista haasteista ja sodan kitkasta perustuu aikaisemmissa vaiheissa saatuun informaation sen

suorituskyvystä erilaisia uhkia vastaan. Sotapeliä tuetaan simulaatioympäristöllä ja mallinnustuloksilla. Esimerkiksi lento-osastojen kääntöaika eli – lentosuoritusten väliseen polttoaine- ja asehuoltoon kuluva aika – ja sen vaikutus operaatiotempoon perustuu tukeutumiskonseptin arvioinnista saatuun tietoon. Kyvykkyys selviytyä ilmatähtelyissä puolestaan perustuu menestymiseen vastailmatoiminnassa aikaisemmissa vaiheissa.

Tulevaisuuden kehittämispotentiaalia käytetään herkkyysanalyysityökaluna, arvioimalla muuttuuko sotapelissä evaluoitu kandidaattien järjestys koko elinkaaren aikana. HX-hankkeen hankintaprosessin huipentuma on kokoaivan ryhmäpäätöksen arvio Suomelle parhaasta HX-kokonaisuudesta. Tämän

jälkeen luonnollisesti viimeistellään evaluointiraportti ja Logistiikkalaitos tekee Pääesikunnalle hankintamääräysten mukaisen esityksen hankittavasta kokonaisuudesta. Pääesikunta edelleen tekee esityksen puolustusministeriölle, joka esittelee hankintapäätöksen Valtioneuvostolle.

Kuten artikkelin alussa totesin, Puolustusvoimat on sitoutunut siihen, että Valtioneuvostolla on käytössä kaikki päätöksenteon perusteet siten, että valintapäätös on mahdollista tehdä tämän vuoden aikana. HX-hanke ei osallistu päätöksentekomalliin liittyvän turvallisuuspoliittiseen arviointiin, vaan se on puolustusministeriön vastuulla. ♦

Kirjoittaja on prikaatikenraali ja HX-hankejohtaja.

Onnittelemme 145-vuotiasta Suomalaista Klubia

Fingrid on suomalaisten kantaverkkoyhtiö. Turvaamme suomalaisille varman sähkön ja muovaamme kustannustehokkaasti tulevaisuuden puhdasta ja markkinaehtoista sähköjärjestelmää.

Tuemme Suomen tavoitetta olla ilmastoneutraali vuoteen 2035 mennessä rakentamalla alustaa puhtaalle sähköjärjestelmälle. Fingridissä tämä tarkoittaa Suomen kantaverkosta huolehtimista ja sen kehittämistä tulevaisuuden tarpeita vastaavaksi. Panostamme kantaverkon kehittämiseen, jotta puhdas energia saadaan kuluttajien ja teollisuuden ulottuville.

**Fingrid välittää.
Varmasti.**

www.fingrid.fi

FINGRID

Ihmiskauppa Suomessa

TEKSTI Timo Ojala | KUVAT Pexels.com

Ihmiskauppa-sana saa aikaan monenlaisia mielikuvia. Onko kysymys tapahtumasta, jossa henkilö myydään jollekin toiselle jotain tarkoitusta varten, kuten esimerkiksi pakkotyöhön? Ihmiskauppa voi tarkoittaa edellä kerrotun kaltaista todellista myymistä, mutta useimmiten kysymys on monimutkaisemmasta ilmiöstä ja ihmiskaupparikoksen käsillä olo edellyttää muidenkin edellytysten täyttymistä. Ihmiskaupalla tarkoitetaan tilannetta, jossa rikosentekijä saattaa uhrinsa alisteiseen asemaan ja hyväksikäytön kohteeksi saadakseen uhrista taloudellista tai muuta hyötyä. Uhrin vapautta tehdä päätöksiä omasta elämästään ja toiminnastaan rajoitetaan. Elävässä elämässä kyseessä voikin olla mitä moninaisimmat tavat, joilla henkilö saadaan alisteiseen asemaan.

Ihmiskauppa on pyritty torjumaan kansainvälisillä sopimuksilla, erityisesti kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen (nk. Palermon yleissopimuksen) lisäpöytäkirjalla, ja Euroopan unionin puitepäätöksellä ihmiskaupan torjunnasta. Suomen lainsäädäntö ihmiskaupasta perustuu näihin kansainvälisiin velvoitteisiin.

Ihmiskauppa on luonnehdittu vakavaksi rikokseksi, jossa rikosentekijä eri keinoin saattaa uhrinsa hyväksikäytön kohteeksi, usein taloudellisen hyödyn saamiseksi. Ihmiskauppa ja siihen rinnastettava hyväksikäyttöä pidetään yhtenä aikamme suurimmista ihmisoikeushaasteista. Esimerkiksi Yhdenvertaisuusvaltuutetun nettisivuilla ([syrjintä.fi/ihmiskaupparaportoi](https://www.yhdenvertaisuusvaltuutus.fi/)) ihmiskauppa kuvaillaan muun muassa siten, että tyypillisesti ihmiskaupassa uhrilta viedään valinnanvapaus ja häntä hyväksikäytetään esimerkiksi seksuaalisesti tai hän joutuu tekemään töitä olosuhteissa, jotka eivät ole lähimainkaan lainmukaiset.

Ihmiskauppa voi olla kansainvälistä, rajat ylittävää rikollisuutta tai tapahtua kokonaan Suomessa. Ihmiskauppa voi tapahtua myös perheen sisällä tai muissa läheisissä ihmissuhteissa. Hyväksikäyttö on usein ajallisesti pitkä alistamisen ja vallankäytön prosessi. Ihmiskaupan ilmenemismuotoja ovat muun muassa seksuaalinen hyväksikäyttö, työvoiman hyväksikäyttö, pakkoavioliitto, lapsikauppa tai adoptioon pakottaminen, kerjäämiseen tai rikollisuuteen pakottaminen ja ihmiselimiillä ja -kudoksilla käytävä kauppa.

Ihmiskauppa rikoksena

Ihmiskauppa on säädetty rangaistavaksi rikoslain 25 luvun 3 ja 3 a §:ssä. Rikosnimikkeinä ovat ihmiskauppa ja törkeä ihmiskauppa. Ihmiskaupparikoksia koskevat rangaistusasteikot ovat suomalaisen rikosoikeustraditioon nähden ankaria. Ihmiskaupasta voidaan tuomita vankeutta neljästä kuukaudesta kuuteen vuoteen ja törkeästä ihmiskaupasta kahdesta vuodesta kymmeneen vuoteen.

Ihmiskauppa koskevan rangaistusäännyksen soveltaminen edellyttää, että tunnusmerkistön kaikkien kolmen osatekijän eli keinojen, tekotavan ja tarkoituksen on täytyttävä.

Lain perusteluissa keinona mainitaan ensinnäkin toisen riippuvaisen aseman tai turvattoman tilan hyväksikäyttäminen. Ihmiskaupan kohteen riippuvainen asema voi johtua esimerkiksi perhe-, sukulaisuus-, työ-, vuokra- tai velkasuhteesta taikka oleskelusta jossain laitoksessa. Se voi olla myös huumausaineen käyttäjän riippuvuutta huumausaineen toimittajasta. Riippuvaiseen asemaan henkilö voi joutua myös esimerkiksi silloin, jos uhataan

KUVA Juan Pablo Serrano Arenas / Pexels.com

KUVA Tim Tebow Foundation / Pexels.com

paljastaa viranomaiselle hänen tekemänsä rikokset tai se, että hän oleskelee maassa luvottomasti. Samoin riippuvuus toisesta henkilöstä syntyy, jos ihmiskaupan kohde on joutunut luovuttamaan tälle passinsa tai muun tärkeän asiakirjan. Rikoksentehtäjä voi olla tämän riippuvuussuhteen vahvempi osapuoli tai sitten kolmas henkilö, joka käyttää tätä riippuvuussuhdetta hyväksi. Riippuvuussuhteen hyväksikäyttämisestä on kysymys myös silloin, kun henkilö saatetaan ihmiskaupan kohteeksi hyödyntämällä hänen lähiomaisensa riippuvaista asemaa.

Turvattomassa tilassa henkilö voi olla esimerkiksi vaikean taloudellisen tilanteen, asunnottomuuden, vakavan sairauden, päihteiden käytön, nuoren iän tai pakolaisuuden vuoksi. Myös lähiomaisen vakava sairaus tai päihteiden käyttö voi johtaa henkilön turvattomaan tilaan. Turvaton tila voi liittyä myös henkilön aiemmasta prostituutiosta tai muusta syystä johtuvaan vaikeaan sosiaaliseen asemaan. Turvattomuutta voivat lisätä henkilön psyykkiseen tilaan vaikuttavat kokemukset esimerkiksi

seksuaalisesta tai muusta väkivallasta. Nuoren henkilön ollessa kysymyksessä turvattomuuteen voi vaikuttaa lapsena koettu seksuaalinen hyväksikäyttö tai laiminlyödyksi tuleminen.

Tekotapoina on mainittu toisen ottaminen valtaan, värvääminen sekä luovuttaminen, kuljettaminen, vastaanottaminen ja majoittaminen. Toisen ottaminen valtaan tarkoittaa sitä, että henkilö paitsi menettää vapautensa, joutuu myös valtaantottajan määräämisen alaiseksi. Värvääminen tarkoittaa henkilön houkuttelemista tai pyytämistä ihmiskaupan kohteeksi. Henkilön voi luovuttaa ihmiskaupaa varten häntä vallassaan pitävä tai joku kolmas henkilö. Luovuttaminen voi tapahtua korvausta vastaan tai ilman sitä. Kuljettaminen tarkoittaa kaikenlaista henkilön siirtämistä paikasta toiseen kaikissa matkan vaiheissa.

Kolmantena osana tunnusmerkistöissä mainitaan teon tarkoitus. Sellaisia ovat henkilön saattaminen 20 luvun 9 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun tai siihen rinnastettavan seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi tai pakkotyöhön

tai muihin ihmisarvoa loukkaaviin olosuhteisiin taikka elimien tai kudoksien poistaminen taloudellisessa hyötymistarkoituksessa.

Ihmiskaupan esiintyvyys Suomessa

Ihmiskauppa on tyypillisesti piilorikollisuutta, josta vain osan arvioidaan tulevan viranomaisten tietoon. Poliisin tietoon on tullut viime vuosina keskimäärin noin 70-80 ihmiskaupparikosta, mutta vuonna 2020 lukumäärä oli 99 (ks. poliisi.fi/toimintaymparisto-ja-tilastot), joten todellinen määrä lienee tätä suurempi. Ihmiskaupaa koskevien rikosten ennustetaan yleistyvän tulevaisuudessa. Tämä on ainakin osaksi seurausta siitä, että Euroopassa oleskelee laittomasti yhä enemmän turvattomassa asemassa ja elannon tarpeessa olevaa väkeä.

Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän nettisivujen (ihmiskauppa.fi) mukaan eniten Suomessa on havaittu työvoiman hyväksikäyttöön liittyvää ihmiskaupaa, jossa yleensä ulkomaalainen uhri on alistettu tekemään työtä kehoilla

ehdoilla ja usein ihmisarvoa loukkaavissa olosuhteissa. Tällaista hyväksikäyttöä on tunnistettu muun muassa ravintola-alalla, siivoustyössä, kotitaloustyössä (kotiapulaiset, lastenhoitajat), maatalous- ja kasvihuonetyössä, luonnonmarjojen poiminnan alalla sekä rakennusalalla. Hyväksikäyttöä on havaittu niin suomalaisten kuin ulkomaalaisten henkilöiden omistamissa yrityksissä.

Prostituutioon pakottamista tunnustetaan Suomessa joitakin tapauksia vuosittain. Tavallisesti naispuolinen uhri on erilaisin keinoin painostettu myymään seksipalveluita. Näitä keinoja ovat olleet uhrin velkaannuttaminen, hänen tai hänen läheistensä uhkaaminen väkivallalla, uhrin sairauden tai päihderiippuvuuden hyväksikäyttäminen tai hänen muulla tavoin haavoittuvan asemansa hyväksikäyttäminen. Uhrien joukossa on ollut myös alaikäisiä henkilöitä. Hyväksikäytön uhrina ja tekijöinä on ollut niin suomalaisia kuin ulkomaalaisiakin henkilöitä. Suomessa on jonkin verran havaittu myös avioliittoon pakottamisia.

Vähiten Suomessa on tunnistettu rikollisuuteen pakottamiseen ja kerjäämiseen pakottamiseen liittyvää ihmiskaupaa. Tämä saattaa johtua siitä, että ne ovat käsitteinä melko uusia. Lisäksi etenkin rikollisuuteen pakottamiseen liittyvän ihmiskaupan uhrin tunnistaminen voi olla hyvin vaikeaa, koska usein uhri näyttää pikkurikollisena, eikä hän voi puolustaa itseään kertomalla henkilöistä, jotka ovat pakottaneet hänet tekemään rikoksia. Elinkaupaa Suomessa ei ole toistaiseksi havaittu.

Valtioneuvosto hyväksyi ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman 6.5.2021. Toimintaohjelman tarkoitus on edistää ihmiskaupan ilmituloa, tehostaa rikosvastuun toteutumista ja parantaa ihmiskaupan uhrien asemaa. Myös poliisi on tehostanut ihmiskaupparikosten tutkintaa vuonna 2021 perustamalla oman tutkintaryhmän näitä rikoksia varten. ♦

ASUJEN- JA ASUSTEIDEN PESULA
YLI 40 V. KOKEMUKSELLA

ASIAANTUNTIJA - OSAAJA

AUTOLLE ASIAKASPAIKKA PIHASSA

**SUOMALAISEN KLUBIN
JÄSENILLE 20 % ALENNUS**

**EDUSTA MAINITAVA
PESUJA JÄTETTÄESSÄ**

Pohjoisesplanadi 37 sisäpiha
www.pyykkipoika.fi
P. 09 47800170

METRO metrotukku.fi

Eero Sinikannel – pitkän tien kulkija

TEKSTI Rainer Friberg

Minun ikäluokallani on hyvin mielessä Shellin TV-mainos, jossa tumma, legendaarinen bassoääni mainosti:

”AIVAN ERIKOISHINTAAN SHELLISTÄ.”

Tämä ääni, joka pyöri Shellin mainoksissa noin kuusi vuotta, kuuluu **Eero Sinikanteleelle**, joka on paitsi vahva bas-sobaritonilaulaja myös sointuvaääninen tulkitsija. Eero sanookin äänensä olleen jo yli 60 vuoden ajan hänen tärkein työvälineensä. Hän on lainannut ääntään moniin luonto- ja dokumenttiohjelmiin sekä TV-mainoksiin. Myös Disney-elokuvien hahmojen, kuten Robin Hoodin Nottinghamin Sheriffin sekä Herkuleksessa Herkuleksen adoptioisän Amfrityron, ääniduppauksissa olemme saaneet nauttia Eeron upeasta äänestä. Eero on toiminut myös monissa eri juonto- ja selostustehtävissä.

Nyt, kun Eero viettää Klubin 30-vuotistaiteilijajäsenyysjuhluvuottaan, on sopiva hetki valaista tämän vaatimattoman laulajapojan elämän vaiheita hieman tarkemmin.

Kysyessäni, mitä tähän 30 vuoteen Klubin taiteilijajäsenenä on mahtunut.

ja mitä ne ovat antaneet hänelle itselleen, ei sanavalmiilta mieheltä tarvinnut vastausta odottaa.

”**Olen saanut** uskomattoman paljon viisautta, sivistystä ja kulttuuria. Olen saanut esiintyä mitä erilaisimmissa Klubin tilaisuuksissa. 1990-luvulla oli vappulounailla laulajana ja iloisten lounastajien laulattajana lähes joka vuosi. Olen pitänyt erilaisia teemakonsertteja, kuten **Georgien Malmsten** (2002) ja **Ots** (2020) 100-vuotissyntymäkonsertit sekä **Usko Kempin** ikivihreät laulut. Enkä Klubin kuoroakaan voi unohtaa; olenhan sen perustajajäsen.”

Ensimmäinen solistitehtävä 1946

Palataanpa asiassa taaksepäin. Milloin aloitit laulajan urasi?

”**Äitini, joka vei** minut Lopelle kasvattivanhempiansa luokse sotaa pakoon, kertoi, että herätin jo vauvana vahvoilla äänivarjoillani huomiota ja pian paljastuivat laulunlahjatkin. Sodan jälkeen äitini haki minut takaisin Helsinkiin ja menin Aleksis

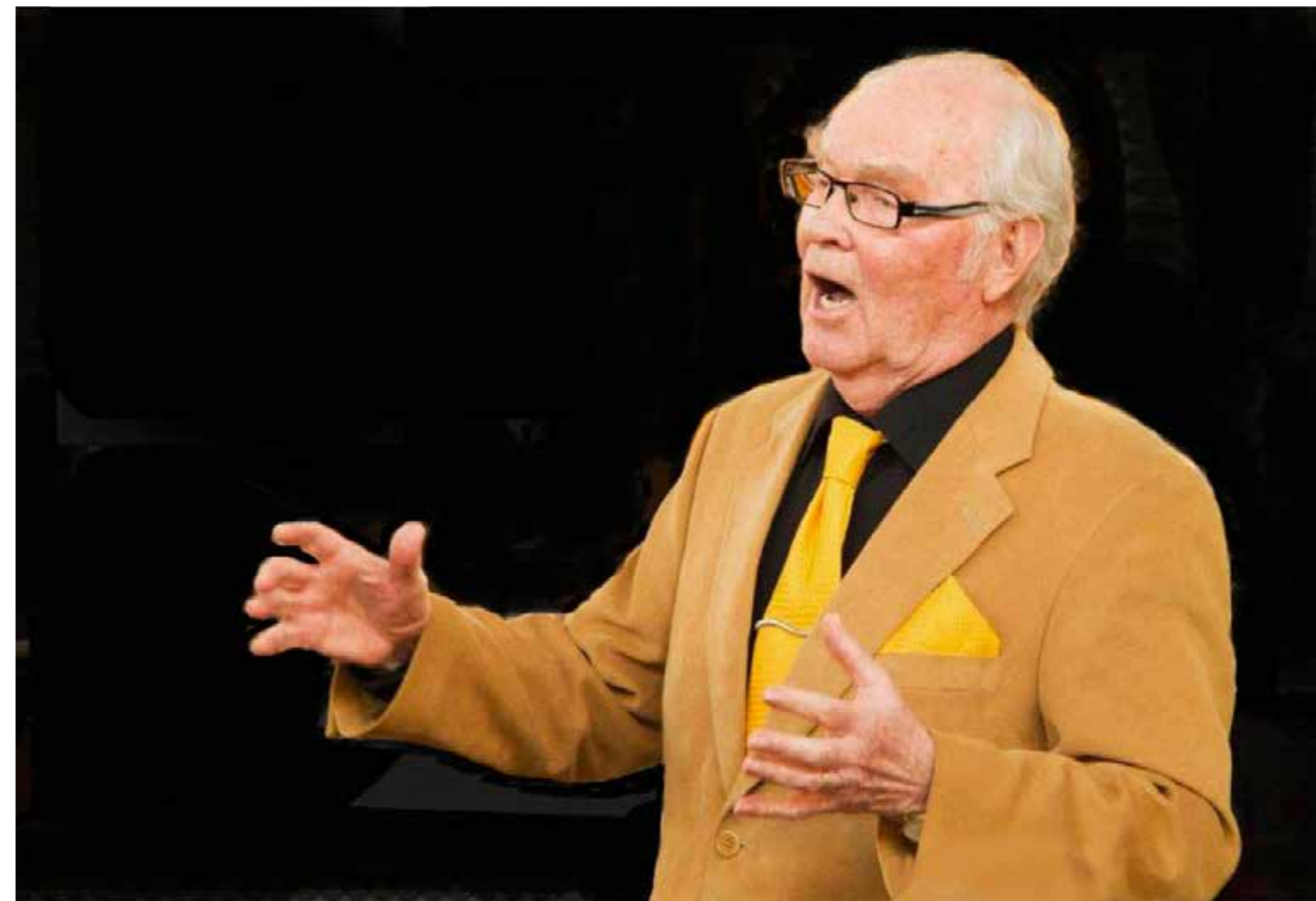
Kiven kouluun ja liityin siellä poikakuoroon. Vuonna 1946 alkoi soolourani kuoron solistina Helsingin Messukeskuksessa järjestetyissä aseveli-illoissa. Ensimmäisen oopperaroolini lauloin vuonna 1966 **Tauno Marttisen** säveltämässä oopperassa ’Tulitikkuja lainaamassa’. Roolini oli **Ville Huttunen**. Kantaesitys oli Seurasaaressa.”

”**Olen laulanut** monissa mieskuoroissa ja johtanutkin joitakin sekä ollut monien kuorojen solistina.”

Eero kertoo jääneensä lopullisesti vapaaksi taiteilijaksi vuonna 1980 jäätyään pois MTV:n elokuvaleikkaajien esimiestehtävistä. Sitä ennen hän oli toiminut vuodesta 1957 Suomi-Filmin palveluksessa luoden uraa elokuvien teossa, -kuvauksissa ja -leikkauksissa, mm. **Valentin Vaalan** opissa. Samalla hän opiskeli laulua, musiikin teoriaa ja historiaa Helsingin konservatoriossa.

Kun kysyn, mikä sai hänet jättämään Suomi-Filmin, hän avautuu.

”**Yhdeksänkymmentäluvun** alussa olin Klubin tilaisuudessa laulamas-

KUVA Eero Sinikanteleen arkisto.

sa säestäjänäni **Aarno Walli**. Olin laulanut muutaman laulun ja olin lopettelemassa, kun yleisön joukosta kuului: ’Eero, laula vielä yksi laulu!’ Tilanne oli aika yllättävä, varsinkin, kun toivoja oli kauppaneuvos **Risto Orko**, joka oli vuosia sitten erottanut minut Suomi-Filmin palveluksesta.”

80-luvulla Eero teki suuren työn editoimalla arkistomateriaaleista ja myös selostamalla asiantuntijoiden kirjoittamat tekstit kymmeneen noin 45 minuuttia kestäväään Maanpuolustuslehden tuotamaan videoon.

Urani kohokohdat

Mitä kohokohtia nostaisit urasi varrelta esille?

”**Laulukilpailuun** osallistuin ensimmäisen ja viimeisen kerran Kotkan Meripäivillä vuonna 1992. Voitin kilpailun **Raimo Roihan** laululla ’Timppa’.”

”**Kun täytin 60 vuotta** vuonna 1995, järjestimme **Varpu**-vaimoni kanssa juhlakonsertin Finlandia-taloon. Konserttiani oli juhlistamassa

1600 vierasta. Mukana oli laulajia ja soittajia, joiden kanssa olin saanut tehdä yhteistyötä vuosien varrella. Juontajana oli **Raimo Lintuniemi**.”

”**Liikuntajärjestöt perustivat** vuonna 1996 Panteriklubin 50+ -ikäisille, jotka harrastivat liikuntaa ja kulttuuria. Emännäksi kutsuttiin **Pirkko Mannola** ja isännäksi Eero Sinikannel. Tarjosimme laulua ja liikuntaa Pohjoismaiden Panterien vieraina Tukholman stadionilla sekä Helsingin Olympiastadionilla. Järjestimme myös konsertteja. Panteritoiminta hiipui 3–4 vuoden kuluttua.”

Eero Sinikannel Georg Ots 100 -vuotta konsertissa.

KUVA Markus Vornila.

'Ma elän, rakkaimmat lauluni', Kuula, Merikanto, Sibelius, aloitti vuonna 1998 Savoy-teatterissa lähes viisi vuotta kestäneen eriaiheisten teemakonserttien sarjan syksyisin ja keväisin.

Sain vuonna 2000 kutsun hyvältä ystävältäni Rainer 'Friba' Fribergiltä, joka tuolloin oli Sulasolin (Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto ry) puheenjohtajana, tulla Väinämöisen asussa juontamaan Suomen ja Viron yhteisiä suuria Laulujuhlia suomeksi Tallinnan Laululavalle. Virolaisilla oli virkaveljenäni oma Vanemone. Lavalla oli parhaimmillaan runsaat 11 000 laulajaa ja soittajaa ja yleisömääräkin hipoi 30 000:ta.

Juhlakonsertti '40 vuotta laulua ja puhetta' oli täpötäydessä Temppeleauktion kirkossa marraskuussa 2000. Vierailavana solistina oli oopperalaulaja Johanna Tuomi ja säestäjäni

Kimmo Hakasalo, piano ja urut sekä lapsikuoro. Tämä konsertti oli suuri menestys, jota en unohda koskaan.

Georg Malmstenin 100-vuotisjuhla-konsertissa esitin Ragni-tyttärensä toivomuksesta laulun, jota Jorkka ei itse ollut koskaan levyttänyt. Laulu on 'Hyvästi kaunis lemme unelma'. Solistina oli myös laulutaiteilija Marjatta Airas. Konsertin säestyksestä vastasi Ossi Runteen johtama suuri Carelia-orkesteri.

Marraskuussa 2005 lauloin Savoy-teatterissa 70-vuotiskonsertin otsikolla 'Elämäni on lauluni'. Konsertin aloitti komeasti Henrik Lambergin johtama Klubimme oma kuoro. Oli mahtavaa, että sain Klubin kuoron juhlistamaan juhla-konserttiani. Säestyksestä vastasi Vantaa-trio ja Kimmo Hakasalo, piano. Mukana oli myös sopraano Raita Karpo ja Jouni Heinonen,

viulu sekä Jarmo Kuusisto, hanuri. Jarmo johti myös Mallusjoen torvisoittokuntaa. Konsertissa julkaistiin myös kirja elämästäni 'Mies ja ääni'. Juontajana oli Olli Ihamäki."

Onko repertuaariisi kuulunut muita laulutyyliä kuin edellä mainitut?

"Kyllä vain. Yllätyin, kun Rokki-Herra Rautiainen soitti ja kysyi, tulisinko mukaan K-70 TV-ohjelmaan. Elettiin vuotta 2008. Tarkoituksena oli perustaa kuoro yli seitsemänkymppisistä, joka laulaa rokkia. Rokkikuoron ikähaitari oli 72-92 vuotta ja siinä oli 12 laulajaa. Päätöskonsertti pidettiin loppuunmyydysä Aleksanterin teatterissa. Lauloin soolona tunnetun biisin 'Taivas lyö tulta'. Yleisö oli mahtavasti mukana.

Tämän jälkeen erittäin harvinainen sairaus oli nujertaa tämän laulajopajan. Onnekseni siitä selvisin ja matka jatkuu edelleen lauluin ja puhein.

Vuonna 2010 lauloin Orimattilan kirkossa hengellisen konsertin samalla viettäen 75-vuotissyntymäjuhlaani. Avustamassa oli laulajatar Anu Hälvä, Orimattilan Mieskuoro johtajanaan Paavo Kiiski, Mallusjoen Puhallinorkesteri sekä urkutaiteilija Rita Honti.

Pidin 80-vuotiskonserttini 'Elämäni on lauluni' Lahden kaupungin-kirjaston auditoriossa tammikuussa 2016. Toistin saman konsertin myös Lopella. Siellä ovat juureni. Vierailavana solistina oli sopraano Johanna Lesonen sekä Lopen Mieskuoro johtajanaan Petri Lindberg. Konsertti oli menestys; varsinkin, kun salissa näkyi monien tuttujen kasvojen lisäksi kaksi vanhaa koulukaverianikin.

Toistaiseksi viimeisin suuri työni oli laulu- ja puhe -iloittelu 'Kari ja

Urkki' eli pilapiirtäjä Kari Suomalainen ja presidentti Urho Kekkosen. Näytelmän käsikirjoitus on Kalevi "Kerberos" Laalon. Minun roolini näytelmässä oli juontaja ja laulaja."

Onko sinulla ollut esikuvaa laulajana?

"Suurin esikuvani on Georg Ots. Kun ensimmäisen kerran kuulin hänen laulavan oopperalavalla Helsingin vanhassa oopperassa, olin heti myyty. Otsin syntymästä tuli kuluneeksi 100 vuotta 2020. Lauloin hänen muistolleen konsertteja, ensimmäisen Klubimme matineassa juuri ennen koronaa 10.3. Videonauhoitus tehtiin Lopella 12.7. ja kolmannen kerran lauloin konsertin Taidekeskus Taarastissa, Lahden Nastolassa.

Konserttimatkani ovat suuntautuneet kaikkialle Suomeen; etelästä pohjoiseen. Varsinkin Lapin-laulujen tulkitsijana minut erityisesti tunnetaan, mutta pelkästään Lapin-laulut eivät ole tavamerkkini. Olen yli 50 vuoden aikana ollut laulamassa sadoissa veteraanitilaisuuksissa, palvelutaloissa, häissä ja yli 2000 hautaisissa. 1990-luvulla vedin noin 10 vuoden ajan Sulasolin Helsingin piirin järjestämiä Soutustadionin suosittuja yhteislaulutilaisuuksia täysille laulajakatsomolle."

Kysyessäni, miten tästä eteenpäin, vastaa mies tynnosti.

"Vaikka jalkani vähän reistailee ja keppiin nojailen, ei äänessä ole mitään vikaa. Me tapaamme viimeistään Klubin iltapäivämatineassa Sibeliusen syntymäpäivänä, joka on Suomalaisen musiikin päivä 8. joulukuuta. Siellä esitän lauluja 80-vuotistaipaleeltani.

Lopuksi suuri kiitos kulttuuriklubille 30 taiteilijajäsenyysvuodesta. Kuten alussa mainitsin, Klubi on antanut minulle paljon elämän viisautta, sivistystä ja kulttuuria, lukuisista hyvistä klubiveljistä puhumattakaan.

MATKA JATKUU, KIITOS!" ♦

Soivia luontokuvia

TEKSTI Jukka Nykänen

Reilu vuosi sitten, koronapandemian tyhjennettyä odottamatta kalenterini, päätin toteuttaa pitkäikäisen haaveeni: suunnitella luontoaiheisen konsertin, joka pohjautuisi omiin vaellusretkiini ja kokemukseeni luonnon parissa. Aihevalintaani oli kaksi syytä: ensinnäkin luonto on innoittanut vuosisatojen ajan lukemattomia säveltäjiä kirjoittamaan fantastista musiikkia. Toisekseen vuosien mittaan tekemäni patikkaretket ja vaellukset eri puolilla maailmaa, yhtä lailla kuin lähimetsissä ja Lauttasaaren rannoilla tekemäni kävelylenkit, ovat toimineet myös itselleni loppumattomina inspiraation ja elämysten lähteenä.

Ohjelmistoa kootessani minua kohtasi runsaudenpula. Ei ollut vaikea löytää musiikkia, joka kuvaa erilaisia maaastotyyppisiä ja luonnonilmiöitä: metsiä, jylhiä vuoristoja, purojen solinaa, valtameren pauhua, ukkosmyrskyjä sekä eläinten ääniä - etenkin lintuja. Valintaprosessia helpotti ohjelman rajaaminen tiettyihin paikkoihin: Lappiin, Alpeille, Italiaan, Ranskaan sekä USA:n länsirannikon kansallispuistoihin. Vaikeampaa sen sijaan oli löytää teoksia, jotka olivat yhteneviä sen kanssa, miltä minusta itsestäni tuntuu luonnon parissa.

Patikoinnin hilpeys

Subjektiiivista vaelluskokemuksta on kyllä kuvattu runsaasti. Monet tunnetut musiikilliset kuvaukset etenkin 1800-luvulta korostavat patikoinnin leppoisuutta ja hyvää mieltä, kuten mm. **Franz Schubertin** laulusarjassa *Die schöne Müllerin*: "O Wandern, Wandern, meine Lust..." Samaa hilpeyttä voi löytää myös luontoaiheisten orkesteriteosten klassikosta, **Beethovenin** *sinfoniasta nro 6 eli "Pastoraalisinfoniasta"*. Ensiosa on jopa nimetty "Iloisten tuntemusten herääminen maa-seudulle saavuttaessa". Hilpeä mieli - ja musiikki - seuraa kuulijaa läpi matkan, myrskykohtausta lukuun ottamatta.

Vaikka tunnistan myös nämä tunteet, jäin toisinaan kaipaamaan syvempää sisäistä kokemusmaailmaa, etenkin teoksissa, joissa liikutaan muuallakin kuin pehmeäksi taltatuilla metsäpoluilla. Joidenkin luontoteosten kohdalla taas koin ongelmalliseksi säveltäjän tavan romantisoida kuvailemansa luontokohteen yksiuolotteiseksi soivaksi postikortiksi.

Upeasta kotimaisesta tarjonnasta huolimatta esimerkiksi sopivaa Lappi-aiheista pianokappaletta oli yllättävän vaikea löytää ohjelmaani. Sellaista, joka sisältäisi samaan aikaan Lapissa kokemaani kauneuden ja karuuden, hiljaisuuden

ja pauhun vuoropuhelun, todellisuuden ja mystiikan välisen ristiriidan. Löysin lopulta etsimäni tunturimaiseman **Erkki Melartinin** *I höjden (Korkeuksissa)* -pianokappaleen muodossa. Lumisen, talvisen hiljaisuuden Lapin kuvaajana **Claude Debussyn** *Askeleita lumessa ("Des pas sur la neige")* taas tuntui osuvan maaliinsa. Olkoonkin, että Debussyn kokemukset lumesta olivat varmasti hyvin toisenlaiset kuin omat muistoni Kesänki-tunturin rinteiltä.

Silmän ja sisäisen kokemuksen ero

Oma sisäinen kokemus voi toisinaan olla huutavassa ristiriidassa sen kanssa mitä silmä havaitsee. Vuoren huipulla päästyä maisema lyö ällikällä, mutta päässä ei ehkä soikaan valtaisa sinfonia-orkesteri vaskisektioineen, vaan harras hymni. **Richard Straussin** *Alppisinfonia*, kokonaisen alppiretken värikäs ja monipolvinen kuvaus alusta loppuun, kiteyttää huipulle saapumisen ("*Auf dem Gipfel*") varsin samaistuttavasti: Orkesteri kajauttaa kyllä alkuun mahtipontisen fanfaarin, joka kuitenkin pian vaimenee herkäksi oboesooloksi. Aivan kuin ihminen, joka suuren, vaikuttavan näyn edessä kokee lopulta oman pienuutensa, herkistyy. Hetkessä on jotain pyhää.

Straussin kuvaus vuorelle kiipeämisestä ("Anstieg") sen sijaan herättää minussa hymähtelyä. Sankarillinen, tarmokas poljento ja liiallinen itsevarmuus tietävät todellisuudessa aika nopeaa voimien hiipumista - minkä olen monesti itsekin saanut kokea. Vuoret ovat muutenkin kohteena aivan oma lukunsa ja patikointia alppimaisemissa voisi jopa verrata vaativan konsertin soittamiseen. Pitää olla hyvin valmistautunut, tekniikka- ja voimapuoli kunnossa, eikä pidä sortua liian kovaan alkuvauhtiin, jos meinaa jaksaa loppuun asti!

Lisztin jäljissä Tivoliin

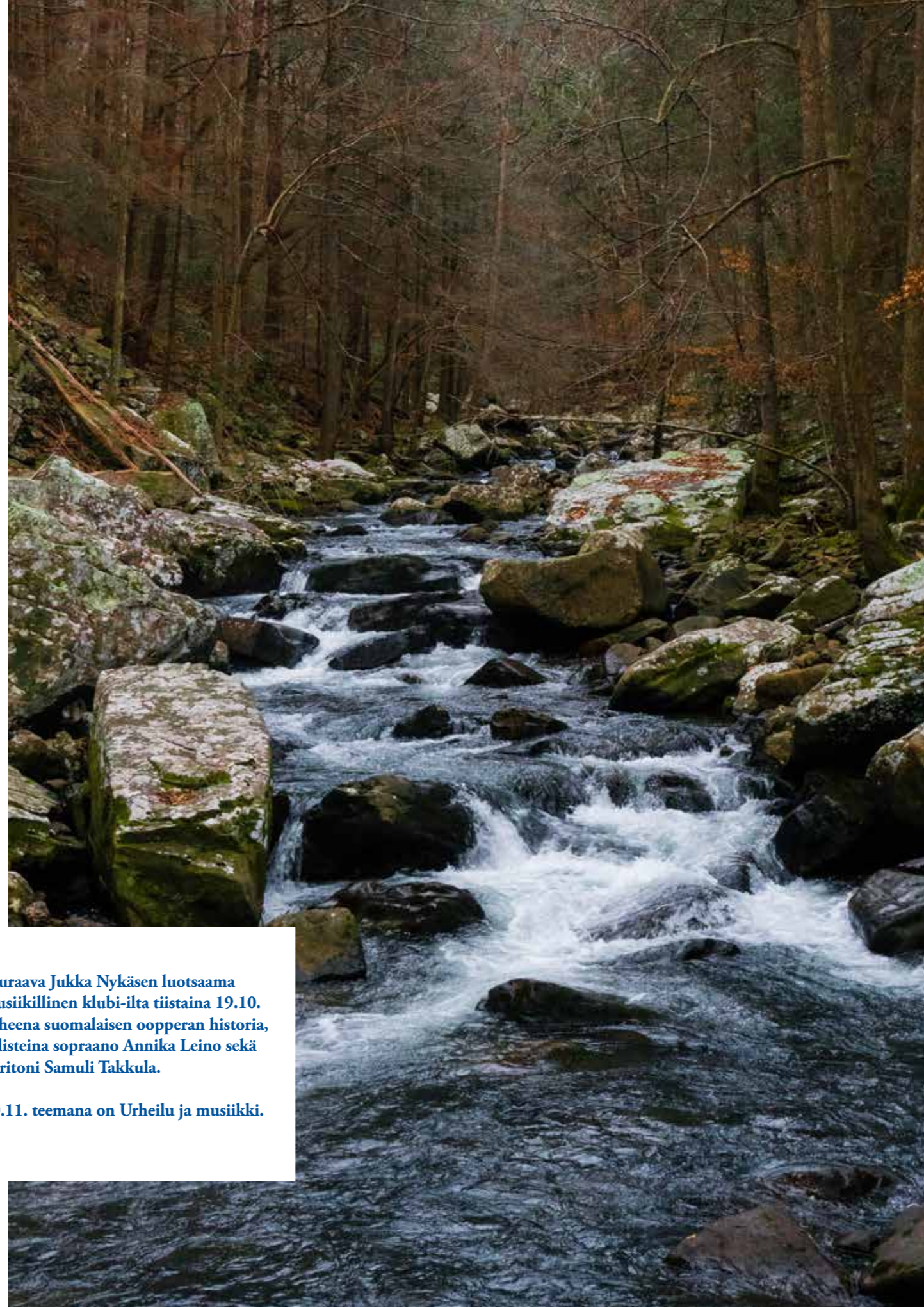
Pianomusiikin saralla tärkeimpiä vaelustematiikan edustajia 1800-luvulla oli Franz Liszt, yksi lempisäveltäjistäni. Liszt sävelsi otsikolla *Vaellusvuodet* yhteensä kolme erillistä sarjaa, jotka julkaistiin vuosina 1855, 1858 ja 1883. Eräs kolmannen sarjan kappaleista, *Les jeux d'eau à la Villa d'Este*, sai minut vuonna 2015 lähtemään matkalle Italiaan, Rooman lähellä sijaitsevaan Tivolin kaupunkiin. Villa d'Esten suihkulähteitä kuvaavaa kappaletta toistakymmentä vuotta esitettyäni koin vastustamatonta tarvetta päästä itse todistamaan tuota ihmeellistä 1500-luvun luomusta, jonka olin siihen asti "nähty" vain Lisztin musiikin kautta. Oli vaikuttava kokemus kävellä palatsin puutarhaan reittiä, joka niin täydellisesti seurasi Lisztin kappaleen dramaturgiaa, suurta huipennusta unohtamatta.

Myös Lisztin Sveitsin Alpeille sijoituvassa *Vallée d'Obermann* -kappaleessa voin kokea esittäjänä kaikki samat tuntemukset kuin vaelluksella: fyysisen rasituksen, mielen tyhjentymisen, kauneuden, hurjuuden, ja pyhyden tunteen.

Ensi kerralla katsellessani auringonlaskua vuorilla voin taas kysyä itseltäni Lisztin innoittamana, *Senancourin* sanoin: "Mitä haluan? Kuka olen? Mitä kaipaan luonnolta?" ♦

Seuraava Jukka Nykäsen luotsaama musiikillinen klubi-ilta tiistaina 19.10. Aiheena suomalaisen oopperan historia, solisteina sopraano Annika Leino sekä baritoni Samuli Takkula.

10.11. teemana on Urheilu ja musiikki.

KUVA Sam Dellaporta / Unsplash.com

Kuva: Mikko Mäntymäki

"Vireyttä aivoille Fosfoser® Memory -muistikapseleilla."
SUOSITTELEN

Aira Samulin
Aira Samulin

Fosfoser® Memory Vahva muistikapseli

Fosfoser® Memory sisältää vaikuttavana aineena soijaperäistä fosfatidylseriiniä. Iän myötä sen määrä vähenee aivoissa. Fosfoser Memory -ravintolisällä täydennetään elimistön fosfatidylseriinitasoa. Valmistetta suositellaan erityisesti ikääntyville, opiskelijoille ja keskittymistä vaativan työn tekijöille.

Fosfoser® Memory -kapselit on vakioitu fosfatidylseriinin ja fosfatidihapon suhteen. Yksi kapseli sisältää 480 mg soijafosfolipidejä, joista 100 mg fosfatidylseriiniä ja 100 mg fosfatidihappoa.

Hankintatukku Oy
www.hankintatukku.fi

Terveyskaupoista,
-osastoilta ja aptekeista.

Tutkittua suomalaisen lääketehaan laatua

Iltanuotistolla on hilpeä musiikkielämän muistelmateos

TEKSTI Rainer Friberg

Seppo Kimaselta on ilmestynyt uusi kirja nimeltä Iltanuotistolla. Kirja käsittelee Sepon kokoamia eri karonkoissa ilmi tulleita tai toisteltuja ajatuksia, kertomuksia, kaskuja, mielipiteitä, ironiaa ja opetuksia hänen kokemana viiden vuosikymmenen ajalta.

Johdannossa hän kirjoittaa muun muassa, että:

"Karonkassa lavajännitys antaa vähitellen periksi. Ruokaa ja juomaa nauttiessa kielenkannat löystyvät, eikä läsnäolijolla ole mitään sitä vastaan. Päinvastoin! Juuri se on parasta karonkassa. Sanaton musiikillinen ilmaisu muuttuu puheeksi rahasta, kollegoista, karrierista, tai vaikkapa ongelmallisista managereista. Kestoaiheita ovat myös matkakokemukset, poliittinen tilanne ja uusimmat vitsit. Mutta sellaista karonkkaa, jossa ei päädyttäisi musiikkiaiheisiin, ei olekaan. Tosin joskus musiikin ytimeen päästään vasta varsinaisen karonkan jälkeen, kun muu väki on jo nukkumassa ja konsertin aikaansaama adrenaliini pitää muusikot vielä hereillä."

Kirja on hyväksytty Helsingin Suomalaisen Klubin Julkaisusarjaan numerolla 13.

Suosittelen kirjan hankkimista 17€ hintaan joko Sepolta (seppo.kimanan@gmail.com) tai kustantajalta, Kustannusosakeyhtiö Teos. ♦

KUTSU

HELSINGIN SUOMALAINEN KLUBI RY:N VARSINAISEEN SYYSKOKOUKSEEN

Klubin sääntömääräinen syyskokous pidetään torstaina 18. marraskuuta 2021 klo 18.00 alkaen Klubin tiloissa Helsingissä, Kansakoulukuja 3.

Kokouksessa käsitellään syyskokoukselle sääntöjen 9. pykälässä mainitut asiat mm. vahvistetaan tulo- ja menoarvio sekä päätetään liittymismaksun ja jäsenmaksun suuruudesta sekä valitaan johtokunnan jäsenet erovuoroisten tilalle.

Erovooroiset johtokunnan jäsenet

- Olli Meretoja 2019-2021
- Pertti Torstila 2019-2021

Molemmat ovat uudelleentalintakelpoisia.

Jatkavat johtokunnan puheenjohtaja ja jäsenet

- Johtokunnan puheenjohtajana jatkaa Raimo Ilveskero ja jäsenenä jatkavat Rainer Friberg, Pellervo Erkkilä, Mauri Kotila, Hans Purola, Mikael Stelander ja Timo Toni.

*Helsingissä 22.9.2021
Klubin johtokunta*

Urheilu kytkeytyy osaksi yhteiskunnan kehitystä

TEKSTI Jouni Seppänen

Kilpaurheilun ja ammattimaisen harjoittelun kehitys on noudattanut suomalaisen yhteiskunnan kehitystä. Urheilun ja liikunnan voi helposti ajatella olevan jotain yhteiskunnasta erillään olevaa, mutta tarkemmin katsottuna ne ovat vahvassa kytköksessä yhteiskuntaan ja sen rakenteisiin.

Urheilukilpailuja on Suomessa järjestetty virallisemmin 1870-luvulta lähtien. Vuosikymmentä aiemmin järjestettiin jo ravikilpailuja. Helsingin Suomalaisen Klubin perustaminen sattuu sopivasti juuri samalle vuosikymmenelle. Klubi on ollut 145-vuotta rakentamassa suomalaista kulttuuria ja yhteiskuntaa. Myös urheilu ja sen yhteiskunnalliset suhteet nousevat osaksi Klubimme vahvaa perintöä.

Kisaamisesta urheiluun

Kisaamista on Suomessa ollut jo ennen ensimmäisiä järjestettyjä urheilukisoja. Erilaisia kilpailua on käyty markkinoilla ja kansanjuhliissa. Suomalaisia on urheilukisojen esihistoriassa kiinnostaneet erilaiset voimainkoitoksiin liittyvät kilpailut, kuten sormikoukku, kädenvääntö, paini ja muut näiden tyylliset kilpailumuodot. Tietävästi myös merenneitoja on yritetty tiputtaa vesialtaaseen palloja

heittämällä. Monissa vielä tänäkin päivänä järjestettävissä perinteisissä markkinatapahtumissa on elvytetty vanhoja kisaamisperinteitä ja esimerkiksi sormikoukku vedetään, tosin nykyaikaisien mittauslaitteiden avittamina.

Mittaaminen, ajanottaminen, suorituspaikkojen samanlaisuus ja tulosten dokumentointi ovatkin hyviä erottelevia tekijöitä sille, milloin kisailusta tulee urheilua ja varsinaista kilpailua, jossa voidaan rikkoa ennätyksiä ja vertailla omaa suoritusta muiden vastaaviin suorituksiin. Markkinoilla usein säännöt saatettiin keksiä paikan päällä. Suorituspaikat ja tavat vaihtelivat suuresti.

Ensimmäisiä urheilukilpailuja

Ensimmäisiä urheilukisoja Suomessa 1860-luvun paikkeilla olivat ravikilpailut, joissa suomenhevonen näytteli pääosaa. Valtio tuki ravikilpailuja, koska suomenhevosta haluttiin jalostaa sitä kautta. Varsinaisten urheilukisojen järjestäminen alkoi samalla vuosikymmenellä, jolloin perustettiin muuan Luku- ja Konversationsi-klubi Helsingissä.

Hiihtäminen ja hiihtokilpailut olivat ensimmäisiä kilpailuja, joita Suomessa järjestettiin. Myös ammutakilpailut olivat suosittuja ja ne keräsivät suuria

yleisömassoja. Suomen tietävästi ensimmäiset hiihtokilpailut järjestettiin Tyrnävällä 1879. Juoksukilpailut yleistyivät 1900-luvun alkupuolella ja niiden suosio kasvoi vuosisadan edetessä. Suomi juostiin maailmankartalle viimeistään Tukholmassa 1912 Hannes Kolehmainen johdolla.

Tukholman Olympiakisoissa Suomen joukkueessa oli peräti 164 urheilijaa eli pelkästään juoksemalla Suomi ei maailman tietoisuuteen urheilun kautta tullut. Sinne myös painittiin, heitettiin, voimisteltiin ja purjehdittiin.

Rintamalinjat syntyvät

Urheilun lisääntyminen ja siinä kilpaileminen ja ovat seurausta yhteiskunnan kehityksestä. Vapaa-ajan lisääntyessä on ollut aikaa toteuttaa itseään urheillemalla. Vielä viime vuosisadan alussa venäläistämispoliittikan seurauksena oli urheiluseuratoiminta rajoitettua. Urheiluseuroja perustettiin nuorisoliikkeen ja työväenliikkeen suojissa. Itsenäistymisen jälkeen alkoi urheiluseuroja syntyä enemmän, kun toiminta ei ollut enää rajoitettua. Urheiluseurojen toiminta sai myös ideologisia sävyjä, kun erottelu työväestön ja porvariston urheiluseuroihin alkoi tapahtua.

Urheilu oli 1900-luvun alkupuolella yksi niistä keinoista, jonka avulla pyrittiin ajan hengen mukaisesti kehittämään ihmisen ruumiillisia ja henkisiä ominaisuuksia yhdessä. Käytännön toteuttaminen on varmasti vaihdellut, mutta kaunis ajatus terveestä sielusta terveessä ruumissa ei sinänsä ole huono tavoite ollenkaan.

Maailman historian myllerryksessä näytteli urheiluseuratoiminta ja urheilu omaa rooliaan. Ennen itsenäistymistä urheiluseuratoiminnalla pyrittiin vahvistamaan kansalaistoimintaa ja -aktiivisuutta, mikä voidaan nähdä hyvinkin poliittisena toimintana. Usein todetaan, ettei urheilua ja politiikkaa tulisi sekoittaa, mutta käytännössä asia on juuri päinvastoin. Urheilu kietoutuu vääjäämättä politiikkaan, oli se sitten, historiallisessa mielessä, kansalaistoiminnan vahvistamista oman suuremman ideologian taakse tai päätöksentekoa urheilun rahoituksesta, joka nykypäivän maailmassa näyttelee omaa osaansa.

Vielä vuoteen 1918 asti oli urheiluseuratoiminta kuitenkin näennäisen yhtenäistä ja erot porvariston ja työväen seuroihin alkoivat syventyä itsenäistymisen jälkimainingeissa Suomessa. Jaotelta tapahtui myös kielellisin perustein, joista perintönä on vieläkin hyviä toimivia seuroja, jotka tunnetaan IFK lyhenneistään. Ennen kaikissa kaksikielisissä kaupungeissa oli IFK-seura. Tunnetuin niistä lienee eräs helsinkiläinen seura.

Liikuntaa on harrastettu yläluokan keskuudessa melkein aina. Yläluokalla ja aatelistolla on ollut siihen paremmat mahdollisuudet ja resurssit. Noin puolitoista vuosisataa sitten alettiin purjehtia harrastusmielessä. Monesti Suomen vanhimpana urheiluseurana pidetään vuonna 1856 perustettua Segelföreningen i Björneborg eli BSF-seuraa. Varsinaisesti se ei ollut urheiluseura, vaan ennemminkin rannikon puolustusta tukenut järjestö, joka muuttui urheiluseuraksi historian saatossa.

Kauhajoen nuoret miehet starttaamassa juoksukilpailuun 1920-luvun puolivälissä.

KUVA Museovirasto / Finna

Helsingin olympialaiset vuonna 1952.

KUVA Olympia-kuva / Helsingin kaupunginmuseo

Koko kansan huvi

Urheilu ja liikunta tulivat koko kansan huviksi vasta 1960-luvun paikkeilla, sillä vielä 1940- ja 50-luvuilla vapaa-aikaa oli suhteellisen vähän. Suurin osa lapsista ja nuorista asui 1950-luvun alussa maaseudulla ja he olivat usein ruumiillisessa työssä. Tilastoja tarkastelemalla voidaan todeta, että maaseudulla oli liikäväestöä noin 25 prosenttia. Samaan aikaan modernisoitua Suomi tarvit-

si työväkeä tehtäisiin ja sen mukana syntyviin palveluammatteihin kaupungeissa. Alkoi 1960-luvun maaltapako kaupunkeihin. Tämän muuttoliikkeen myötä urheilu tuli osaksi ihmisten arkea, sillä lisääntynyttä vapaa-aikaa oli täytettävä jollakin.

1970-luvulla tulivat mukaan suuret koko kansan liikuntatapahtumat, joihin osallistui runsain mitoin sen ajan kuntoliikkuja. Nykypäivänä kuntoliikuntatapahtumat imevät yhä enemmän

osallistujia. Tapahtumiin osallistuville ei naureskella heidän huonoudestaan, vaan ilmapiiri on positiivisen kannustava. Kansanterveyden kannalta tämä erinomainen asia.

Urheilujärjestöt kehittyvät

Suomen suurin liikunnan kattojärjestö, Suomen Valtakunnan urheiluliitto eli SVUL, toimi vuosina 1906-1994. Parhaimmillaan jäseniä oli 1,2 miljoon-

KUVA Ivabalk / pixabay.com

na ja jäsenseuroja lähes 4500. Kansalaissodan sytyttyä SVUL:sta erotettiin seurat, joilla katsottiin olevan liian läheiset suhteet punakaarteihin. Erotetut seurat järjestäytyivät perustaan oman kattojärjestön, Työväen urheiluliiton, joka on yhä toiminnassa.

SVUL:n toiminnan päättyessä perustettiin sen työn jatkajaksi Suomen Liikunta ja Urheilu, joka oli toiminnassa vuosina 1993-2012. SLU muodostui urheilun ja liikunnan järjestöstruktuurin uudistuksen seurauksena. Suomen Palloliitto, CIF ja TUL menettivät tällöin keskusjärjestöasemansa. Samassa uudistuksessa myös SVUL:n toiminta lakkasi.

VALO perustettiin SLU:n Nuori Suomen ja Suomen Kuntoliikuntaliiton päätöksellä, jolloin näiden toiminnot siirtyvät uuteen järjestöön vanhojen toimintojen poistuessa. VALOn toiminta lakkasi vuonna 2017 ja uusi Olympiakomitea jatkaa työtä suomalaisen urheilun ja liikunnan eteen.

Urheilujärjestöistä ja niiden historiasta ja toiminnasta saisi useamman kirjan, mutta tämän kirjoittajan tietämys riittää toistaiseksi vain siihen, että niiden merkitys suomalaisen urheilukulttuurin ohjaajina on ollut merkittävä. Urheilujärjestöt ovat vahvoja yhteiskunnallisia vaikuttajia ja suomalaisten liikuttajia. Suomessa on toiminnassa 14 000 urheiluseuraa, joissa on keskimäärin 359 jäsentä. Vaikka kaikki jäsenet eivät olisikaan aktiivisia toimijoita tai liikkuja, niin epäsuorasti urheilu ja liikunta koskettaa suurinta osaa suomalaisista. ♦

JYRKI PEKKALA

asianajaja, attorney-at-law
0400 - 464 524

JYRKI PEKKALA
ASIANAJOTOIMISTO OY
Temppelikatu 3-5 A 11
FIN-00100 Helsinki

asianajaja@jyrkipekkala.fi
+358 400 464 524
Suomen asianajajaliiton jäsen
www.jyrkipekkalaasianajotoimisto.fi

Vanhan sanonnan mukaan Suomesta ei kannata viedä mitään hevosta pienempää.

Olemme eri mieltä.

Kolmasosa Suomen viennistä on palveluita.

Lue lisää: palta.fi

palta

Tapio Korjus perehdytti huippu-urheilun saloihin

TEKSTI Jouni Seppänen KUVA Esa Malm

Historian ensimmäistä urheilun Klubi-iltaa vietettiin 9.9.2021 mitä hienoimmalla tavalla. Illan päätteenä esiintyi keihäänheiton viimeisin suomalainen Olympiavoittaja **Tapio Korjus**. Keihäänheitosta ei kovinkaan paljoa puhuttu, vaan Korjus johdatti klubiveljet huippu-urheilun maailmaan ja suomalaisen huippu-urheilun rakenteisiin, taustavoimiin ja rahoitukseen, jotka mahdollistavat huipulla urheilun Suomessa.

Illan esityksen avulla luotiin laaja kuva suomalaisen huippu-urheilun rakenteista ja tausta-organisaatioista,

kuten Olympiavalmennuskeskuksista, urheiluakatemioiden ja muista urheilun valmennuskeskuksista, joissa opiskelee tai harjoittelee lähes 17 000 urheilijaa. Suurelle yleisölle heistä tulee tutuksi vain pieni osa, mutta laadukas järjestelmä, jossa kaikki asiantuntijapalvelut ovat urheilijan saatavilla jo yläkouluiässä, mahdollistaa sen, että huipulla menestyjiä saadaan lisää. Huippu-urheilu

alkaa kiinnostaa penkkiurheilijoita, silloin kun menestystä tulee. Urheilijoilla tuohon menestyksen hetkeen on mennyt vuosia, joskus vuosikymmeniä.

Mielenkiintoisia vertailuja nähtiin myös Suomen ja muiden maiden välisistä eroista muun muassa huippu-urheilun rahoituksen osalta. Merkittäviä eroja esimerkiksi Suomen ja Ruotsin

välillä on urheilun sponsoroinnissa ja sponsorirahan määrässä, joka Ruotsissa oli huomattavasti suurempi kuin Suomessa.

Korjus painotti, että meidän suomalaisten tulee käyttää älykkyttämme ja lisätä osaamistamme sitä kautta, sillä urheilun rahoituksen tulevaisuudesta on suuri huoli urheilupiireissä.

Urheilun rahoitus huolen aiheena

Suomen valtion noin 165 miljoonan euron liikunnan ja urheilun budjetti on pieni muihin toimialoihin verrattuna. Todennäköisesti tämä summa tulee pienenemään tulevaisuudessa. Se on huolestuttavaa kansanterveydellisesti, ei pelkästään huippu-urheilullisesti. Edellä mainitusta budjetista noin 20 prosenttia käytetään huippu-urheiluun. Tuo noin 30 miljoonan euron raha jakautuu kokonaisuudessaan niille toimijoille ja osa-alueille, joita Korjus loistavasti esitteli klubiveljille. Urheilun rahoituksen tulevaisuus on epäselvä, mutta usko suomalaisen huippu-urheilun organisaatioihin ja sitä kautta huippu-urheilijoiden menestymiseen myös jatkossa oli illan esiintyjällä kuitenkin vahva.

Kaiken kaikkiaan suomalaisella huippu-urheilulla menee hyvin.

Tavoitteena on olla maailman noin 20 parhaan maan joukossa huippu-urheilussa eri mittareilla tarkasteltuna. Mukaan luetaan niin kesä- kuin talvilajit sekä joukkuepelit. Reilun viiden miljoonan ihmisen kansa on ollut vahva urheilussa ennen ja niin sen soisi olevan myös tulevaisuudessa. Ainakin sen eteen tehdään töitä hartiavoimin.

Klubiveljet esittivät Korjukselle lopuksi hyviä ja asiaan perehtyneitä kysymyksiä. Kysymysten laadusta oli helppoa päätellä, että urheilu omana teemanaan on selkeästi tervetullut ripaus uudistusta Klubin jo ennestään hyviin klubi-iltoihin. Kävipä illan aikana selväksi myös Korjuksen nykyinen keihäskunto, joka hänen omien sanojensa mukaan olisi 42,5m, eli noin puolet huippu-urheiluajoista. ♦

KESKITY KLUBIIN JA MUUHUN TÄRKEÄÄN. JÄTÄ ISÄNNÖINTI ISÄNNILLE.

Täyden palvelun Isännät huolehtii kiinteistöenne hallinnosta, taloudesta, tekniikasta ja arvon kehittämisestä.

Pyydä tarjous: [isannat.fi](https://www.isannat.fi)

Isännät Klubin vieressä:
Kansakoulukatu 5 B 14, 00100 Helsinki
Puh: 010 8383 400

 ISÄNNÄT OY
ISÄNNÖITSIJÄTOIMISTO

45 vuotta luotettavaa isännöintiä

ISA-auktorisoitu
isännöintiyriety

Miehen hormonit – siunaus vai kirous?

TEKSTI Olli A. Jänne

KUVA Gary Meulemans / Unsplash.com

Ihmisen elimistössä on monenlaisia hormoneita. Hormonit muodostuvat ns. umpirauhasissa, joista ne eritetään verenkiertoon säätelemään kohdekudostensa fysiologisia toimintoja. Kemiallisesti hormonit ovat proteiineja, peptidejä, aminohappoja ja rasvoja. Miessukupuushormonit eli androgeenit ovat rakenteeltaan steroideja, ja ne kuuluvat jälkimmäiseen ryhmään eli rasvoihin. Elimistömme muita tärkeitä steroidihormoneja ovat estradioli (naissukupuushormoni), progesteroni (keltarauhas-hormoni), kortisoli ja aldosteroni.

Ei ole olemassa yhtään hormonia, joka olisi spesifinen vain miehen tai naisen elimistölle. Molemmilla sukupuolilla on kaikkea, ja kysymys ei siis ole laadusta vaan määrästä. Miessukupuushormoneja (androgeeneja) on miehellä enemmän kuin naisella, ja vastaavasti naissukupuushormoneja (estrogeeneja) on naisella miestä enemmän.

Miehen elimistön pääasialliset androgeenit ovat testosteroni ja dihydrotestosteroni.

Jälkimmäinen muodostuu edellisestä, ja se on biologiselta vaikutukseltaan 5–10 kertaa testosteronia voimakkaampi. Miehen veren testosteronipitoisuus on noin 20-kertainen naiseen nähden, dihydrotestosteronin osalta ero on noin viisinkertainen.

Miehen androgeenit muodostuvat kiveksissä ja lisämunuaisissa, naisella munasarjoissa ja lisämunuaisissa. Kaikissa em. kudoksissa androgeenien biosynteesi alkaa kolesterolista, ja monivaiheisen synteetiketjun lopuksi päädytään testosteroniin. Steroidien muodostumiseen tarvittava kolesteroli syntetisoidaan itse kudoksissa; veren-

kierron kolesterolia ei juuri käytetä steroidien biosynteesissä. Mielenkiintoinen yksityiskohta steroidien biosynteesissä on ”miehen kylkiluu” -ilmiö: naissukupuushormoni –estradioli – muodostuu miessukupuushormonista, testosteronista.

Kivesten muodostuminen sikiökaudella on testosteronista riippumaton tapahtuma, mutta kivesten androgeeneja tuottavien solujen (ns. sikiökauden Leydigin solut) aktiivisuus jo ennen syntymää on ratkaisevan tärkeitä miehen sukupuolielinten syntymiselle ja erilaistumiselle. Nämä sikiökauden solut katoavat ensimmäisten elinvuosien aikana, ja kivesten toiminta aktivoituu uudelleen vasta murrosiän kynnyksellä. Nyt kyseessä ovat ns. aikuisen Leydigin solut, jotka vastaavat kivesten testosteronin tuotannosta koko miehen loppuelämän.

Veren testosteronipitoisuus saavuttaa huippunsa noin 35 vuoden iässä, minkä jälkeen se alkaa tasaisesti laskea ja hiipuu vanhuuden lähestyessä alle puoleen huippuarvostaan.

KUVA Josh Nuttal / Unsplash.com

Miessukuhormonit – kuten muutkin steroidihormonit – vaikuttavat tumareseptorin välityksellä. Androgeenien kohdalla tätä reseptoriproteiinia kutsutaan androgeenireseptoriksi, joka fysiologisissa olosuhteissa on täysin spesifinen androgeeneille eikä tunnista muita verenkierron steroidihormoneja. Reseptori aktivoituu erittäin pienillä hormonipitoisuuksilla, minkä seurauksena reseptori–androgeenikompleksi siirtyy tumaan ja etsii siellä spesifisiä DNA-jaksoja muokataksaan tätä kautta geenien ilmentymistä. Tapahatumaketju on erittäin monimutkainen, eivätkä sen kaikki yksityiskohdat ole vieläkään selvillä. Se on kuitenkin lähes identtinen kaikissa androgeenien kohdekudoksissa ja säätelee niissä kullekin kudokselle ominaisia geenejä sekä sitä kautta niiden toimintaa.

Testosteroni toimii esiasteena kahdelle muulle steroidille: dihydrotestosteronille ja estradiolille.

Näistä ensin mainittua muodostuu pääosin kahdessa kudoksessa: eturauhassa (prostatassa) ja ihossa. Testosteronia voimakkaammin vaikuttava dihydrotestosteroni potentoi em. kudoksissa androgeenivaikutusta: seuraus on prostatan liikakasvu ja prostatasyövän synty sekä ihon karvatupen heikentynyt toiminta johtaen kaljuuntumiseen. Estradiolia muodostuu testosteronista useassa kudoksessa (mm. rasvakudos, luu ja aivot), ja se välittää epäsuorasti miessukuhormonien vaikutuksen estrogeenireseptorin kautta ainakin luu- ja aivokudoksessa. Vaikea pala miehelle: myös naissukuhormonit ovat hyvin tärkeitä miehen biologialle!

Miessukuhormoneilla on erilaisia vaikutuksia. Ne jaetaan usein vähän keinotekoisesti kolmeen ryhmään: androgeeniset, anaboliset ja psyykkiset vaikutukset. Jokaisen ryhmän vaikutukset välittyvät androgeenireseptorin kautta (joskus estrogeenireseptorinkin kautta). Androgeenisia vaikutuksia ovat mm. miehen sukupuolielinten erilaisuminen, sekundaaristen sukupuolielinten kasvu, eturauhasen hyvän- ja pahanlaatuinen kasvu. Anabolisiin vai-

kutuksiin luetaan mm. puberteetin pituuskasvu, lihasvoiman ja -massan kasvu, punasolujen tuotto ja kurkunpään kasvu. Psyykkisten vaikutusten listaan kuuluvat mm. libido ja potenssi, seksuaalinen käyttäytyminen ja aggressio. Anaboliset ja psyykkiset vaikutukset eivät ole miesspesifisiä; samat vaikutukset saadaan naisen kehossa suprafysiologisilla androgeenipitoisuuksilla.

Otsikkoasian kysymykseen miehen hormonien siunauksellisuudesta ja/tai kirouksellisuudesta on vastattava oraakkelin tavoin kyllä. Androgeenivaikutuksen siunauksellisuus on miehen ilmiön synty ja miespuolinen käyttäytyminen. Jos androgeenit eivät vaikuta, seurauksena on lähes ”täydellinen” naisen ilmiö 46XY miehellä.

Miessukuhormonien suurin kirous on eturauhasen (prostatan) syöpä.

Miehellä ei ole prostatasyöpää siksi, että hänellä on prostata, vaan siksi, että hänellä on androgeeneja tuottavat kivekset.

Täydellinen androgeenivaikutuksen puute syntyy silloin, kun androgeenireseptorissa on mutaatio sen hormonia sitovalla alueella – ei hormonisidontaa, ei androgeenivastetta. Lähes täydellinen naisen ilmiö perimältään miehellä osoittaa, että miessukuhormoneilla on fundamentaalisia kehitysbiologisia ja fysiologisia vaikutuksia. Androgeenivasteen puutteesta kärsivät henkilöt ovat perineet äidiltään X-kro-

mosomissa sijaitsevan viallisen reseptorin. Tila todetaan usein vasta murrosiässä, kun ”tyttö” hakeutuu lääkäriin kuukautisten puuttumisen vuoksi. Hänellä ei ole kohtua eikä munasarjoja, mutta testosteronia tuottavat kivekset sijaitsevat yleensä vatsaontelossa. On arvioitu, että yksi 2000–10000 syntyneestä lapsesta kärsisi täydellisestä androgeenivaikutuksen puutteesta.

Prostatasyöpä on läntisen maailman miesten yleisin syöpämuoto. Jokseenkin kaikilla miehillä kehittyä vanhuuden myötä paikallinen prostatasyöpä. Se on viaton: ei leviä eikä lyhennä elinikää. Levinneen prostatasyövän tärkeä hoitomuoto kirurgian lisäksi

ovat androgeenireseptorin vaikutuksen estävät yhdisteet, antiandrogeenit. Niillä saavutetaan yleensä ainakin 2–3 vuotta kestävä suotuisa hoitovaste. Uusimman sukupolven antiandrogeeneista mainittakoon suomalaisen lääketehaan Orionin kehittämä darolutamidi.

Seerumin testosteronipitoisuus laskee iän myötä ja samalla ilmaantuu vaimentuneen androgeenivaikutuksen seuraamuksia (mm. lihasmassan ja -lihasvoiman lasku, luun haurastuminen ja rasvan määrän lisääntyminen). Näiden hoitamiseksi lääketieteellisyys on yrittänyt kehittää erilaisia androgeeneja, aluksi muokkaamalla testosteronin rakennetta ja myöhemmin kehittämällä

uudentyyppisiä yhdisteitä (ns. ei-steroidaalisia androgeeneja). Optimaalinen yhdiste lienee vielä löytämättä. Tällaiset yhdisteet olisivat erittäin tervetulleita sekä miehen että naisen vanhuuden haurauden hoitoon niiden selektiivisen anabolisen vaikutuksen vuoksi. Toisaalta on helppo ennustaa, että jokainen testosteronin johdos ja/tai ei-steroidaalinen androgeeni saa suuren huomion toisenlaisessakin käytössä: urheilijoiden doping-aineina. ♦

Kirjoittaja on klubiveli ja lääketieteen emeritusprofessori.

In memoriam

Yrjö Larmola

Helsingin kulttuurijohtaja, koulupolitiikko, humanisti

Filosofian tohtori Yrjö Ilmari Larmola menehtyi 81-vuotiaana 1.7.2021 Helsingissä. Hän oli syntynyt 5.5.1940 Nurmijärvellä.

Yrjön kiinnostus kulttuuriin, historiaan ja yhteiskunnallisiin aiheisiin syntyi jo kouluaikana. Hän voitti palkintoja valtakunnallisissa puhe- ja kirjoituskilpailuissa. Ylioppilaaksi hän kirjoitti Töölön Yhteiskoulusta 1959. Opiskeluaikana Yrjö toimi aktiivisesti Hämäläis-Osakunnassa. Hän oli HYY:n edustajiston jäsen ja Suomen ylioppilaslehtien toimittajien liiton puheenjohtaja. Ennakkoluuloton professori Matti Kuusi palkkasi hänet kesken opintojen Kalevala-seuran sihteeriksi ja seuran ja Suomen Kotiseutuliiton yhteisen toimiston toiminnanjohtajaksi. Hänen panoksensa kesäyliopistotoimintojen kehitykseen oli mittava.

Vuonna 1966 Yrjö Larmola suoritti asevelvollisuutensa Savon prikaatissa. Hänet toimi RUK:n 122. kurssin puheenjohtajana. Sotilasarvoltaan hän oli yliluutnantti. Asepalveluksen jälkeen hänet valittiin Ylioppilaslehden päätoimittajaksi Paavo Lipposen hävitessä arvannoston. Ei-vasemmistolaisen päätoimittajan valitseminen nosti lyhyen, mutta kiivaan vastalausemyrskyn. Epäpoliittinen Larmola halusi toimittaa kulttuurilehteä, mutta ajan paine ja käytettävissä olevat toimittajavoimat tekivät lehdestä poliittisen. Vanhan valtuuksessa 1968 paikalle haastettuna päätoimittaja sai yksin puolustaa linjaansa.

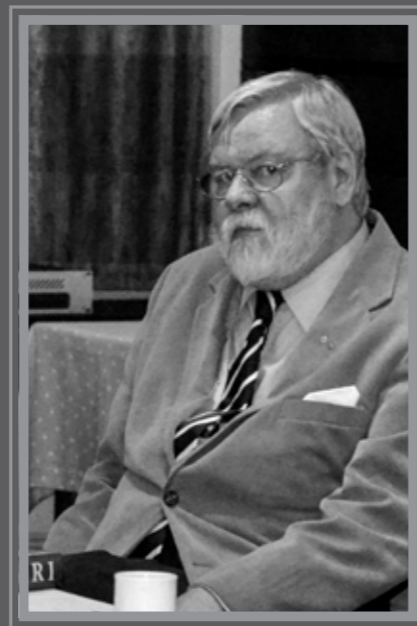
Larmola valmistui filosofian kandidaatiksi 1971 ja promovoitiin maisteriksi 1973. Tohtoriksi hän väitteli 1990 Eino Leinon poliittisista ajatuksista. Hänet kutsuttiin Eläketurvakeskuksen (ETK) apulaistiedotuspäälliköksi 1971 ja tiedotus- ja koulutusosaston päälliköksi ja johtoryhmän jäseneksi 1974. Larmola valittiin kaupunginvaltuustoon kokoomuksen listoilta 1969–1972. Sen jälkeen hän toimi varavaltuutettuna.

Larmola toimi usean vuoden nuoris- ja koululautakunnan puheenjohtajana. Jälkimmäinen oli hänelle erityisen tärkeä. Larmolan puheenjohtajavuosiin osui koulujärjestelmän suuri murros: siirtyminen peruskouluun. Koulujen omistuksesta nousi monivuotinen kiista. Larmola ajoi vahvasti moniarvoista koulua. Mielipidesuunta hyväksyi yhteisen opetussuunnitelman, mutta katsoi, että yksityiskoulujen tuli halutessaan voida jäädä yksityiseen omistukseen. Kunnallisella puolella musiikkilukio-komitean ja sitten taidelukiokomitean puheenjohtajana Larmola vaikutti keskeisesti Sibelius-lukion, kuvataide- ja ilmaisutaitolukion perustamiseen.

Keväällä 1990 Larmola valittiin Helsingin kulttuurijohtajaksi. Hänen kaudellaan syntyi vaikuttava kulttuurikeskusten verkosto: Annantalo, Harakka, Aleksanterin teatteri, Lasipalatsi, Aurinkolahden taiteilijatalo, Stoa, Kanneltalo, Malmitalo, Savoy ja Caisa.

Larmola on toiminut puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana monissa yhteisöissä. Suomalaisen Klubin johtokunnan jäsen Larmola oli 1996-2001 ja varapuheenjohtaja 1999-2001. Vuonna 2001 hänet kutsuttiin Klubin kunniajäseneksi.

Larmola julkaisi yli kaksi tuhatta lehtiartikkelia, kirjallisuusseetä ja runsaasti kolumneja. Larmola avioitui Maija Turusen kanssa vuonna 1964. Saman alan ihmisiä he olivat oiva työpari. He saivat kolme poikaa.

MARTTI HÄIKIÖ, Yrjö Larmolan ystävä ja seuraaja opetuslautakunnan puheenjohtajana.

ANTTI LARMOLA, Yrjö Larmolan nuorin poika.

Kolumni

Sivistyksen vaalija

Tämä lehti juhlistaa Helsingin Suomalaisen Klubin 145-vuotista historiaa. Vuosi 1876 tuntuu kaukaiselta, niin nopeaa etenkin tekniikan kehitys on tänä aikana ollut. Klubin horisontista on katseltu, kuinka idea Suomesta on kasvanut ja kypsynyt – ja viimein unelma itsenäisestä kansakunnasta on toteutunut. Se on ollut menestystarina millä mittarilla tahansa mitattuna.

Yhtenä suomalaisen yhteiskunnan vahvuutena pidetään koulutusta. Haluaisin hieman laajentaa käsitettä ja käyttää ilmaisua sivistys. Minusta sivistys kuvaa tärkeällä tavalla laajemmin todellisuutta kuin koulutus, joka painottuu niin voimakkaasti tietoon.

Ajattelen, että yksi Helsingin Suomalaisen Klubin ydintehtävistä on ollut ja on sivistyksen vaaliminen. Sivistyksen vaaliminen ei ole suomalaisessa yhteiskunnassa aivan helppo tehtävä. Monille sivistys on kirosana. Halutaan puolustaa aitoutta ja kansanomaisuutta, ”tavallista” ihmistä, jonka vastakohtana pidetään sivistystä, joka nähdään teennäisyytenä ja herraskaisena elitisminä, yrityksenä olla jotakin muuta kuin oma itsensä.

Kuvitellaan, että on helpompi saavuttaa kansansuosioita, kun pysyy etäällä sivistyksestä. Mutta silti vannotaan koulutuksen nimeen. Koulutus on varmin reitti sivistykseen. Mutta se edellyttää muutakin kuin tiedollista oppimista.

Pari vuotta tätä lehteä tehneenä olen päässyt nauttimaan sivistyksen suomista hedelmistä. Klubin piiristä löytyy valtava määrä erilaista asiantuntemusta, sillä monet alansa parhaimmista kuuluvat tiedemaailman edustajat, politiikan, talouden, taiteen ja yhteiskunnallisen elämän tekijät ja tuntijat ovat jäseniämme - ja valmiita ahkeroimaan niin Klubi-iltojen esiintyjinä kuin tämän lehden kirjoittajina. Kiitos teille jokaiselle arvokkaasta panoksestanne!

Sivistys on paljon muutakin. Ja sen vuoksi Helsingin Suomalainen Klubi on sivistyksen työssija. Klubi on yksi Suomen vanhimpia, ellei vanhin, biljardikerho, täällä ylläpidetään sruuvipeliä ja kokoonnutaan bridgepöydän ääreen. Täällä harastetaan kuorolaulua, runonlausuntaa ja nautitaan pienimuotoisista konserteista. Ynnä muuta ynnä muuta.

Klubin ravintolan kunniatehtävänä on ollut vaalia suomalais-ranskalais-skandinaavisen keittiön parhaita perinteitä, sillä ruoka on tärkeä osa kulttuuria.

Sivistystä on myös se tapa, jolla suhtaudumme kanssaihmiimme. Se on lämmin, kiinnostunut ja toista ihmistä kunnioittava asenne, joka huokuu veljellisessä kanssakäymisessä. Siinä sivistykseen yhtyy sydämen sivistys, joka saattaa olla arvokain asia, mitä Klubimme vaalii.

Heikki Hakala
päätoimittaja

Meillä on ainutlaatuinen tilaisuus vaikuttaa ilmastonmuutoksen hillitsemiseen – ja aiomme myös käyttää sen.

Olemme sitoutuneet YK:n 1,5 °C ilmastotavoitteeseen, ja meille sitoutuminen tarkoittaa tekoja.

Hoidamme metsiä kestävästi, kehitämme ilmastoposiitivisia tuotteita ja investoimme päästöjen vähentämiseen sekä vastuulliseen tuotantoon.

Rakennamme kestäväää ja kiinnostavaa tulevaisuutta tarjoamalla innovatiivisia vaihtoehtoja fossiilisen talouden ratkaisuille.

upm.fi/biofore

BIOTALOUS ON TEKOJA

UPM **BIOFORE**
BEYOND FOSSILS